

**PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO
DE LINGUA GALEGA E LITERATURA
2º e 4º ESO
CURSO 2022-2023**

Conforme á Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa e o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e o Bacharelato.
Avaliación actualizada conforme á Orde do 25 de xaneiro de 2022.

IES DE BARRO

<u>0. ÍNDICE.</u>	2
<u>1. INTRODUCCIÓN.</u>	4
<u>2. CONTEXTUALIZACIÓN.</u>	7
<u>3. DISTRIBUCIÓN DA MATERIA EN BLOQUES.</u>	9
<u>4. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.</u>	10
<u>5. COMPETENCIAS CLAVE. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA AO SEU DESENVOLVEMENTO.</u>	12
<u>5.1. COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)</u>	12
<u>5.2. COMPETENCIA MATEMÁTICA E EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCCT)</u>	13
<u>5.3. COMPETENCIA DIXITAL (CD)</u>	13
<u>5.4. COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER (CAA)</u>	14
<u>5.5. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)</u>	14
<u>5.6. COMPETENCIA RELATIVA Á INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)</u>	14
<u>5.7. COMPETENCIA RELATIVA Á CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)</u>	15
<u>6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.</u>	16
<u>7. CRITERIOS METODOLÓXICOS, MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.</u>	18
<u>8. INSTRUMENTOS E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN PARA A ESO. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN. ENSINO PRESENCIAL E NON PRESENCIAL.</u>	19
<u>9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO – APRENDIZAXE E A PRÁCTICA DOCENTE.</u>	24
<u>9.1. DE PLANIFICACIÓN</u>	24
<u>9.2. DE MOTIVACIÓN DO ALUMNADO</u>	24
<u>9.3. DE DESENVOLVEMENTO DO ENSINO.</u>	25
<u>9.4. DE SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE.</u>	25
<u>10. ELEMENTOS TRANSVERSAIS.</u>	26
<u>11. SEGUNDO CURSO DA ESO.</u>	28
<u>11.1 PROXECTO EDIXGAL.</u>	28
<u>11.2. OBXECTIVOS.</u>	28
<u>11.3. OBXECTIVOS, CONTIDOS, COMPETENCIAS CLAVE, ESTÁNDARES, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, INDICADORES DE LOGRO E MÍNIMOS ESIXIBLES.</u>	30
<u>11.4. AVALIACIÓN INICIAL.</u>	63
<u>11.5. TEMPORALIZACIÓN.</u>	63
<u>11.6. PLAN LECTOR E PROPOSTA DE LIBROS DE LECTURA.</u>	64
<u>11.7. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES NECESARIOS PARA SUPERAR A MATERIA.</u>	64

<u>12. CUARTO CURSO DA ESO.</u>	66
<u>12.1. OBXECTIVOS.</u>	66
<u>12.2. OBXECTIVOS, CONTIDOS, COMPETENCIAS CLAVE, ESTÁNDARES, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, INDICADORES DE LOGRO E MÍNIMOS ESIXIBLES.</u>	68
<u>12.3. AVALIACIÓN INICIAL.</u>	106
<u>12.4. TEMPORALIZACIÓN.</u>	106
<u>12.5. PLAN LECTOR E PROPOSTA DE LIBROS DE LECTURA.</u>	107
<u>12.6. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DOS ESTÁNDARES NECESARIOS PARA SUPERAR A MATERIA.</u>	107
<u>13. PLAN DE RECUPERACIÓN, SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES.</u>	108
<u>14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS.</u>	110
<u>15. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.</u>	110

ADDENDA

Segundo a Orde do 27 de decembro de 2022 que modifica a Orde do 20 de maio de 2022, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022-2023, a sesión da terceira avaliación parcial deberá coincidir coa sesión da avaliación final. Polo tanto, tendo en conta os resultados obtidos polo alumnado ao longo do curso, antes das ditas sesións de avaliación, procederase a realizar probas de recuperación para quen o necesitar.

1. INTRODUCCIÓN

O «papel» pedagóxico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a «Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural» (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo «O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais», mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental «Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas», mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas,

a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural e non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas e desempeñan un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica: a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Lingua Galega e Literatura preséntase en 2º e 4º de ESO estruturada en cinco bloques, o que non debe implicar que a actividade docente se corresponda con esta ordenación, senón que, pola contra, se deben producir múltiples conexións entre todos eles.

2. CONTEXTUALIZACIÓN.

O IES de Barro é un centro proxectado, en principio, para oito unidades de Educación Secundaria Obrigatoria, neste momento inclúe seis. Está situado en Outeiro-Perdecanaí, no concello de Barro.

Barro ten aproximadamente 3600 habitantes dispersos en pequenos núcleos: Agudelo, Barro, Curro, Perdecanaí, Portela e Valiñas.

A maioría dos seus habitantes viven dos cultivos e da gandeiría e aínda que se está a producir unha transición cara ao emprego no comercio e na industria, ás veces manteñen os labores agrícolas como segunda actividade, incluso sen obxectivos de rendibilidade.

A maioría dos país, de entre 35-45 anos, teñen dous fillos e adoitan compartir vivenda cos avós. Polo que respecta ao nivel de estudos, a gran maioría non acadou a ESO e incluso moitos só teñen estudos primarios, sendo moi poucos os que fixeron o bacharelato, Formación Profesional e aínda menos estudos universitarios.

A lingua habitual nos fogares é o galego, e en canto á opción lingüística da escola as familias optan case en igual número por todo o ensino en galego (excepto o obrigatorio en castelán) ou todo o ensino en castelán (excepto o obrigatorio en galego), optando polo ensino metade en galego e metade en castelán unha cantidade algo menor.

A actividade cultural destas familias é moi escasa, centrándose, case exclusivamente, en labores musicais ou nos deportes.

En canto á relación co centro, case todas a consideran moi importante, manifestando un alto grao de satisfacción por todo o concerninte ao mesmo, excepto a súa opinión sobre as actividades extraescolares que consideran escasas no que se refire a informática, deportes... Con respecto aos intereses ó rematar o ensino obrigatorio, aproximadamente dous terzos desexan seguir estudando, bacharelato e formación profesional (nesta orde), e o terzo restante quere empezar a traballar en sectores como a carpintería, a mecánica ou a estética.

Teñen unha boa aceptación do instituto como lugar de aprendizaxe e tamén, para desenvolver diferentes tipos de actividades. Algo máis da metade non está de acordo coa hora de entrada no centro, aínda que a maioría si o está coa hora de saída. Tamén consideran que a disciplina é axeitada.

É necesario facer fincapé, na falta de motivación que amosa o alumnado, na maioría dos casos, polo ambiente en que viven xa que lles outorgan moi pouca importancia aos estudos e á adquisición de cultura, sendo primordial acabar canto antes a ESO para poñerse a traballar. Aínda así, sendo Barro un concello cunha poboación moi dispersa, o centro convértese no principal lugar de socialización.

O Departamento de Lingua Galega e Literatura é unipersoal, sendo o titular do mesmo Carme Picallo Ogando que se fai cargo do alumnado de tódolos cursos da ESO, excepto do subgrupo de 3º de Diversificación no que o Ámbito Lingüístico e Social é impartido polo profesor Antonio Pena Abal, do Departamento de Francés. As horas distribúense da seguinte maneira:

Dous grupos de 1º curso da ESO: seis horas semanais, un grupo de 2º curso da ESO: tres horas semanais, dous grupos de 3º curso da ESO: seis horas semanais, un grupo de 4º curso da ESO: tres horas semanais e un subgrupo de 3º curso con nove horas semanais de Ámbito Lingüístico e Social (correspondendo tres a Lingua Galega e Literatura).

3. DISTRIBUCIÓN DA MATERIA EN BLOQUES.

O bloque 1, «Comunicación oral. escoitar e falar», atende ao uso oral da lingua, e este é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan os/as falantes para se comunicar satisfactoriamente, así como as que empregan para comprender ou producir mensaxes orais. Non obstante, este bloque incide, sobre todo, na necesidade de que o alumnado galego teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais. A realidade sociolingüística de cada centro docente determinará a atención que o profesorado deberá dedicar na aula a este bloque, para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos estándares de aprendizaxe descritos.

O bloque 2, «Comunicación escrita. Ler e escribir», ocúpase da comprensión e a produción escrita. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero, e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica pór en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, para aprender a propia lingua e por pracer. Igualmente, a produción escrita significará procurar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos, e revisando a escrita final.

O bloque 3, «Funcionamento da lingua», integra contidos relacionados co código e a súa organización, e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o seu uso correcto, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo.

O bloque 4, «Lingua e sociedade», céntrase na necesidade de que o alumnado coñeza, e valore o plurilingüismo como unha situación habitual e enriquecedora para todos os individuos. Do mesmo xeito, incídese na identificación e superación dos prexuízos e na pertinencia de que o alumnado recoñeza e empregue termos sociolingüísticos precisos.

O bloque 5, «Educación literaria», asume o obxectivo de facer dos alumnos e as alumnas lectores e lectoras competentes, con implicación nun proceso de formación de lectura que continúe ao longo de toda a vida. Ademais, o alumnado achegarase á historia da literatura galega, así como ás súas obras e aos seus autores e as súas autoras máis salientables, e recoñecerá a vinculación destes produtos literarios coa historia de Galicia.

O tratamento de todos estes contidos ten que abordarse desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliábeis, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, daquela, ter en conta os contidos abordados nos cinco bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

4. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

5. AS COMPETENCIAS CLAVE E A CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA AO SEU DESENVOLVEMENTO.

As competencias son as capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

Dado que a aprendizaxe baseada en competencias se caracteriza por ser transversal, o seu dinamismo e o seu carácter integral, o proceso de ensino e aprendizaxe competencial debe tratarse dende todas as áreas de coñecemento e por parte das diversas instancias que conforman a comunidade educativa, tanto nos ámbitos formais como nos non formais e informais. O seu dinamismo reflíctese en que a adquisición das competencias é un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso.

Ademais, esta aprendizaxe implica unha formación integral das persoas que, ao rematar a etapa académica, serán capaces de transferir os coñecementos adquiridos ás novas instancias que aparezan na opción de vida que elixan. Así, poderán reorganizar o seu pensamento e adquirir novos coñecementos, mellorar as súas actuacións e descubrir novas formas de acción e novas habilidades que lles permitan executar eficientemente as tarefas, favorecendo unha aprendizaxe ao longo de toda a vida.

1. COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)

Esta competencia refírese á utilización da lingua como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, as emocións e a conduta.

Para o adecuado desenvolvemento desta competencia é preciso abordar a análise e a consideración dos distintos aspectos que interveñen nela, debido á súa complexidade. Para iso, débese atender as cinco compoñentes que a constitúen e as dimensións en que se concretan:

- A compoñente lingüística abrangue diversas dimensións: a léxica, a gramatical, a semántica, a fonolóxica, a ortográfica e a ortoépica, entendida esta como a articulación correcta do son a partir da representación gráfica da lingua.
- A compoñente pragmático-discursiva contempla tres dimensións: a sociolingüística (vinculada coa adecuada produción e recepción de mensaxes en diferentes contextos sociais); a pragmática (que inclúe as microfuncións comunicativas e os esquemas de interacción); e a discursiva (que inclúe as macrofuncións textuais e as cuestións relacionadas cos xéneros discursivos).
- A compoñente sociocultural inclúe dúas dimensións: que se refiren ao coñecemento do mundo e á dimensión intercultural.

- A compoñente estratéxica permítelle ao individuo superar as dificultades e resolver os problemas que xorden no acto comunicativo. Inclúe tanto destrezas e estratexias comunicativas para a lectura, a escritura, a fala, a escoita e a conversa, como destrezas vinculadas co tratamento da información, a lectura multimodal e a produción de textos electrónicos en diferentes formatos. Tamén forman parte desta compoñente as estratexias xerais de carácter cognitivo, metacognitivo e socioafectivas que o individuo utiliza para comunicarse eficazmente, aspectos fundamentais na aprendizaxe das linguas estranxeiras.
- Por último, a competencia en comunicación lingüística inclúe unha compoñente persoal que intervéñ na interacción comunicativa en tres dimensións: a actitude, a motivación e os trazos de personalidade.

2. A COMPETENCIA MATEMÁTICA E AS COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCCT)

A competencia matemática implica a aplicación do razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto.

Esta competencia require coñecementos sobre os números, as medidas e as estruturas, as operacións e as representacións matemáticas, e a comprensión dos termos e conceptos matemáticos.

Hanse de incluír actitudes e valores relacionados coa asunción de criterios éticos asociados á ciencia e á tecnoloxía, o interese pola ciencia, o apoio á investigación científica, a valoración do coñecemento científico, e o sentido da responsabilidade en relación á conservación dos recursos naturais, ás cuestións ambientais e á adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun contorno natural e social.

3. COMPETENCIA DIXITAL (CD)

Esta competencia consiste en dispor de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información, e para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van desde o acceso á información até a súa transmisión en distintos soportes unha vez tratada, incluíndo a utilización das tecnoloxías da información e da comunicación como elemento esencial para informarse, aprender e comunicarse.

Implica ser unha persoa autónoma, eficaz, responsable, crítica e reflexiva ao seleccionar, tratar e utilizar a información e as súas fontes, así como as distintas ferramentas tecnolóxicas; tamén, ter unha actitude crítica e reflexiva na valoración da información dispoñible, contrastándoa cando é necesario, e respectar as normas de conduta socialmente acordadas para regular o uso da información e as súas fontes nos distintos soportes.

Para o adecuado desenvolvemento da competencia dixital resulta necesario abordar a información, a análise e a interpretación desta, a comunicación, a creación de contidos, a

seguridade e a resolución de problemas, tanto teóricos coma técnicos.

4. APRENDER A APRENDER (CAA)

Aprender a aprender supón dispor de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de maneira cada vez máis eficaz e autónoma, de acordo aos propios obxectivos e necesidades.

Aprender a aprender implica a conciencia, xestión e control das propias capacidades e coñecementos desde un sentimento de competencia ou eficacia persoal, e inclúe tanto o pensamento estratéxico como a capacidade de cooperar, de se autoavaliar, e o manexo eficiente dun conxunto de recursos e técnicas de traballo intelectual. Todo iso desenvólvese, a través de experiencias de aprendizaxe conscientes e gratificantes, tanto individuais coma colectivas.

5. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)

Estas competencias implican a habilidade e a capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade, interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados, elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos, conforme a normas baseadas no respecto mutuo e en conviccións democráticas.

Os elementos fundamentais da competencia social inclúen o desenvolvemento de certas destrezas como a capacidade de se comunicar dunha maneira construtiva en distintos contornos sociais e culturais, mostrar tolerancia, expresar e comprender puntos de vista diferentes, negociar sabendo inspirar confianza e sentir empatía.

Así mesmo, esta competencia inclúe actitudes e valores como a seguridade nun mesmo e a integridade e honestidade.

A competencia cívica baséase no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos humanos e civís, así como da súa formulación na Constitución española, no Estatuto de Autonomía de Galicia, na Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea e en declaracións internacionais, e da súa aplicación por parte de diversas institucións a escala local, autonómica, nacional, europea e internacional.

As actitudes e valores inherentes a esta competencia son aqueles que se dirixen ao pleno respecto dos dereitos humanos e á vontade de participar na toma de decisións democráticas a todos os niveis, e implica manifestar o sentido da responsabilidade e mostrar comprensión e respecto dos valores compartidos, que son necesarios para garantir a cohesión da comunidade, baseándose no respecto dos principios democráticos.

6. SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)

Esta competencia implica a capacidade de transformar as ideas en acto, o que significa

adquirir conciencia da situación a intervir ou resolver, e saber elixir, planificar e xestionar os coñecementos, destrezas ou habilidades e actitudes necesarios con criterio propio, co fin de alcanzar o obxectivo previsto.

Para o adecuado desenvolvemento desta competencia, resulta necesario abordar a capacidade creadora e de innovación, a capacidade proactiva para xestionar proxectos, a capacidade de asunción e xestión de riscos e manexo da incerteza, as calidades de liderado e traballo individual e en equipo, e por último, o sentido crítico e da responsabilidade.

7. CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (CCEC)

Esta competencia implica coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico, cunha actitude aberta e respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de enriquecemento e goce persoal e consideralas como parte da riqueza e patrimonio dos pobos.

Incorpora tamén unha compoñente expresiva referida á propia capacidade estética e creadora e ao dominio daquelas capacidades relacionadas cos diferentes códigos artísticos e culturais, para poder utilízalas como medio de comunicación e expresión persoal. Implica igualmente manifestar interese pola participación na vida cultural e por contribuír á conservación do patrimonio cultural e artístico, tanto da propia comunidade coma doutras comunidades.

Polo tanto, require de coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural a escala local, nacional e europea e o seu lugar no mundo. Comprende a concreción da cultura en diferentes autores e obras, xéneros e estilos, tanto das belas artes coma doutras manifestacións artístico-culturais da vida cotiá.

Para o adecuado desenvolvemento da competencia para a conciencia e expresión cultural resulta necesario abordar o coñecemento, estudo e comprensión de distintos estilos e xéneros artísticos e das principais obras e producións culturais e artísticas; a aprendizaxe das técnicas e recursos; o desenvolvemento da capacidade e intención de expresarse e comunicar ideas, experiencias e emocións propias; a potenciación da iniciativa, a creatividade e a imaxinación propias de cada individuo de cara á expresión das propias ideas e sentimentos; o interese, aprecio, respecto, gozo e valoración crítica das obras artísticas e culturais; a promoción da participación na vida e a actividade cultural da sociedade na que se vive; e por último, o desenvolvemento da capacidade de esforzo, constancia e disciplina para a creación de calquera produción artística de calidade.

6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

As medidas de atención á diversidade na educación secundaria obrigatoria están orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado, ao logro dos obxectivos desta etapa educativa e á adquisición das competencias correspondentes, e non poderán, en ningún caso, supoñer unha discriminación que lle impida alcanzar os devanditos obxectivos e competencias, e a titulación correspondente.

A atención educativa á diversidade enténdese como o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais do alumnado. Estas medidas e accións implican a toda a comunidade educativa e deben concretarse en propostas curriculares e organizativas que teñan en conta a pluralidade de todas e cada unha das alumnas e alumnos.

Trátase de conseguir que todas as persoas consigan acadar o máximo desenvolvemento persoal e social, polo que é necesario facilitarlles unha educación adaptada ás súas singularidades, que garanta a igualdade efectiva de oportunidades, ofrecéndolles os recursos necesarios.

Habitualmente achamos nos diversos grupos alumnas e alumnos que manifestan problemas para seguir o ritmo normal do curso. Isto pódese deber a diversas causas: carencias arrastradas de cursos anteriores, problemas de aprendizaxe por limitacións de calquera tipo, falta de interese ou de integración, etc.

Un dos casos que se deben ter en conta é o do alumnado procedente de fóra da nosa comunidade, pois sen dúbida o descoñecemento do idioma de ensino é unha primeira e importante dificultade para enfrontarse á materia.

É preciso contar con ferramentas que busquen, nun primeiro momento, a integración plena deste alumnado nas aulas de LGL, e, nun segundo momento, lles faciliten a adquisición gradual das claves do idioma e as ferramentas para o seu manexo instrumental e o coñecemento da súa gramática.

No inicio do curso 2022/2023, unicamente hai unha alumna, matriculada no primeiro curso de ESO, que se atope nesta situación. Non obstante, aínda que procede doutra comunidade, a lingua galega non lle é allea por motivos familiares e xa estivo exenta no último curso de Primaria polo que a súa incorporación ás clases non ofrece dificultades.

Por outra banda, no ámbito da diversidade, a adaptación da Programación Xeral será en moitos casos unha prerrogativa e un traballo de cada profesor/a, que será quen deba diagnosticar a situación de partida de cada alumno en base a unha avaliación inicial, e a partir de aí desenvolver estratexias de integración e de aprendizaxe con actuacións personalizadas, que por norma xeral implicarán unha redución dos contidos e das esixencias con relación ao previsto na Programación Xeral.

Obviamente, a aplicación das medidas que se programen estará supeditada á atención xeral ao grupo, sempre prioritaria. No caso de tratarse dun grupo de alumnos problemático ou de baixo nivel, a atención que requiren os alumnos do ámbito da diversidade pode verse limitada. Polo contrario, de tratarse dun grupo de bo nivel, o ambiente de traballo e a solidariedade poden axudar enormemente a que estas persoas progresen na materia.

No IES de Barro, en liñas xerais e ao non contar con alumnado de procedencia foránea, as medidas de atención á diversidade están motivadas polos distintos ritmos e as limitacións na aprendizaxe. Na sesión da avaliación inicial apróbanse medidas de Reforzo e ACI e quedan outras pendentes de resolución despois dunha ampliación do período de observación do alumnado na aula.

Para Lingua e Literatura de ESO, contémplanse actividades de atención á diversidade no propio libro do alumnado. A maiores, poderán usarse materiais (como a Proposta didáctica do libro de texto) para facilitar o traballo co alumnado que presenta meirandes dificultades de aprendizaxe. As ditas actividades son adecuadas ao currículo vixente para cada nivel da ESO e non alteran os seus obxectivos, competencias clave, contidos, estándares de aprendizaxe avaliados e criterios de avaliación, senón que os adaptan para dar resposta aos diferentes ritmos de aprendizaxe e ás características individuais e os estilos de aprendizaxe que poidan presentar o alumnado.

7. CRITERIOS METODOLÓXICOS, MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos de currículo e desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos alumnos noutras áreas.

Neste proceso é necesario o adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes.

Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naqueles que perseguen as habilidades de comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o traballo en grupo colaborativo achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmejorable para adestrar a competencia comunicativa.

Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a vinculación a contextos reais e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumnado. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos alumnos.

Por todo o cal as liñas metodolóxicas xerais deberán:

- Fomentar a participación e a reflexión, tanto individual como en grupo.
- Operar non só sobre o concreto senón tamén sobre conceptos e ideas.
- Fomentar a formulación de hipóteses.
- Buscar, seleccionar e tratar a información.
- Insistir na ordenación das ideas, comparación, xerarquización.
- Elaborar percorridos ordenados lóxicos que vaian desde a formulación de hipóteses á comprobación dos resultados.
- Expresar correcta, clara e ordenadamente os resultados.
- Comprobar noutros contextos diferentes aos utilizados para o traballo.
- Relacionar os saberes aprendidos nas distintas materias.
- Estes propósitos intégranse na proposta de contidos para cada curso e que toma corpo nas unidades didácticas do libro do alumno.

Para o desenvolvemento dos procesos de ensinanza e aprendizaxe na materia de Lingua galega e Literatura, o profesorado valerá dos seguintes materiais e recursos didácticos:

- Plataforma e-Dixgal en todos os cursos da ESO, con todo o abano de recursos que nos proporciona o proxecto de EDEBÉ - RODEIRA.
- Libros de apoio para a preparación da Unidade didáctica.
- Dicionarios de diferentes tipos: Dicionario da lingua galega. Dicionario de sinónimos e antónimos. Dicionario de galego-castelán/castelán-galego.
- Dicionario online da RAG.
- Recursos de internet.

8. INSTRUMENTOS E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN PARA A ESO. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN. ENSINO PRESENCIAL E NON PRESENCIAL.

A. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Os instrumentos estarán baseados na observación do desenvolvemento de cada alumno ou alumna dentro e fóra da aula e proporcionaran distinta porcentaxe á súa cualificación.

1. TRABALLO DIARIO: 10% da nota avaliación trimestral.

Realizarase o seguimento individual de cada alumno ao longo das horas lectivas de cada avaliación. Esta observación está suxeita a diversas continxencias (alta “ratio” de alumnos por aula para falaren ou seren “observados”, maior ou menor participación, grao de espontaneidade) polo que a equidade e precisión deste instrumento de avaliación poden ser moi desiguais. Por iso, será de grande utilidade o caderno no que o alumnado vaia realizando determinadas actividades e do que se terán en conta aspectos como o esmero na presentación (limpeza, caligrafía...), a orde e o feito de que os posibles erros teñan sido obxecto de corrección. A valoración deste apartado, en cada avaliación, será como máximo o 10% da nota da avaliación trimestral.

Neste apartado inclúense os seguintes métodos:

1.1. ACTIVIDADES DE AULA.

Durante as sesións académicas na aula ao alumnado poderáselle propor traballos ou exercicios de diversa índole, colectivos ou individuais, con resolución oral ou escrita, que permitan valorar a súa evolución.

1.2. EXERCICIOS EXTERNOS.

Fóra da actividade regrada no centro, a proposta do profesor, realizaranse exercicios relacionados cos contidos tratados na aula (comentarios, test, elaboracións de textos de diverso tipo...). Estes exercicios poderán ser de carácter voluntario ou obrigado, segundo o criterio do profesorado, e a corrección dos mesmos poderá ser xeral ou apenas seleccionando algúns.

2. PROBAS DE LECTURA DE LIBROS: 10% da nota avaliación trimestral.

2.1. Probas de libros de lectura obrigada (unha por trimestre): 10% da nota da avaliación trimestral.

Ao longo de cada trimestre cada alumno ou alumna deberá demostrar a lectura de, como mínimo, un libro proposto polo docente, segundo o método que considere máis conveniente (lista aberta, lista pechada, lectura obrigada...). Da lectura deste libro deberán dar conta nunha proba específica (oral ou escrita, segundo o criterio do profesorado). A nota obtida nesta proba poderá achegar ata o 10% da nota de avaliación do trimestre correspondente (1 punto).

2.2. Probas de libros de lectura voluntaria (nota final).

Para alén das descritas arriba, ao longo do primeiro e segundo trimestre, o profesorado poderá propor ao alumnado a realización , con carácter voluntario, doutras probas (orais ou escritas, en soporte dixital ou non) sobre libros, películas, documentais... Correspondéndolle a cada proba 0'5 pts. como puntuación máxima que se sumará á nota final resultante da media dos tres trimestres. Polo tanto, como máximo será 1 punto o que poida agregarse á nota final de curso.

En caso de o profesor ou a profesora optar por realizar de modo oral as probas de lectura obrigada poderá, nesa mesma proba, avaliar a capacidade do alumno no que respecta aos contidos do bloque 1: Expresión oral: oír e falar, que corresponde a un 10% da nota total do trimestre.

De non se faceren as probas dos libros obrigados de maneira oral seguirase o punto catro deste apartado (Probas orais) para a comprobación das destrezas do bloque 1: “Comunicación oral. escoitar e falar”.

3. PROBAS ORAIS: 10% da nota da avaliación trimestral.

A proba de competencia oral poderá realizarse, á parte de coas notas de aula tomadas sobre o bloque 1, mediante intervencións que abranguen un amplo espectro de participacións orais na aula durante o desenvolvemento da clase (respostas a preguntas xerais ou particularizadas, aclaracións a outros compañeiros, aplicación de coñecementos adquiridos para solucionar dificultades que poidan xurdir). Esta avaliación será computada polo profesor no decurso dos períodos lectivos. Tamén se poderá valorar neste apartado a comprobación da lectura de libros obrigados, nos casos en que os profesores decidan realizala de forma oral, mediante a realización de exposicións orais na aula ou gravacións en vídeo sobre un contido ou un aspecto da programación oficial, segundo o criterio do profesor ou profesora.

En calquera dos casos a exposición oral permitirá avaliar o desenvolvemento das capacidades da alumna ou alumno no que respecta aos contidos do Bloque 1 (Falar e escoitar). Na avaliación da exposición ou proba oral entrarán a se considerar tanto os aspectos teóricos da presentación como os lingüísticos orais, (adequación ao nivel, vocabulario, claridade expositiva, fonética, corrección gramatical, etc.) como a claridade expositiva e a capacidade de controlar as propias emocións durante a exposición. É así que se avaliarán estándares de aprendizaxe (e os contidos correspondentes) como os referidos á capacidade de

uso e planificación do discurso oral, os referidos ao discurso oral espontáneo, á argumentación e os da revisión do proceso de elaboración así como os referidos á procura e contraste de información, planificación e presentación de discursos orais.

4. PROBAS ESCRITAS: 70% da nota avaliación trimestral.

4.1 Exames trimestrais (ordinarios):

Os exames serán probas xerais que todos os alumnos dunha aula deberán realizar na mesma data (salvo casos excepcionais xustificados). Neles farase unha comprobación dos estándares establecidos para o trimestre escolléndose, a criterio do profesor, aqueles que sexan máis significativos para comprobar a consecución da adquisición de capacidades básicas.

En cada avaliación realizaranse, como norma xeral, dous exames, sen prexuízo de que os docentes poidan establecer máis exames para a avaliación dun trimestre.

A media da valoración destes exames poderá supor ata o 70% da nota total da avaliación de cada trimestre.

As alumnas e alumnos que non acaden a media de 5 puntos ao se calcular a media das notas dos tres trimestres poderán recuperar a materia mediante actividades e probas que se relizarán entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final ordinaria.

O alumnado que acadase a media de 5 puntos poderá mellorar a súa cualificación mediante esas mesmas actividades e probas realizadas entre a terceira avaliación e a final, en que se fará efectiva a cualificación definitiva de cada alumno ou alumna.

B. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.

Aínda que a avaliación dos alumnos debe considerarse como o resultado final do proceso de ensino-aprendizaxe ou como o resultado de cada ano académico, os alumnos serán avaliados, conforme se vén facendo desde hai tempo, durante cada ano académico, en tres períodos ou etapas. Estes tres diferentes momentos correspóndense coas tres avaliacións tradicionais. O alumnado que non acadase a cualificación de aprobado nesta avaliación será avaliado novamente a finais de xuño.

1. AVALIACIÓNS TRIMESTRAIS.

Como indica o texto do decreto de 29 de xuño de 2015, en cada avaliación o profesorado debe outorgar a cada alumno ou alumna unha nota para definir o grao de consecución do seu proceso de aprendizaxe. Seguindo este método, a nota de cada avaliación procederá dos resultados obtidos polo alumnado a través dos diversos instrumentos de avaliación definidos arriba no apartado correspondente desta programación.

A nota numérica será o resultado obtido da suma dos diversos procedementos de

avaliación arriba indicados. O procedemento de “traballo na aula” ten un valor máximo de 10% da nota da avaliación, os exames escritos trimestrais representan o 70 % do total da nota do trimestre, a proba sobre o libro de lectura obrigada en cada avaliación valerá outro 10% e a nota obtida na comprobación de competencia oral suporá o 10% restante.

2. AVALIACIÓN FINAL.

A nota final do curso resultará da media aritmética dos resultados das tres avaliacións. O alumnado que obtiver 5 ou máis puntos nesta media aritmética das notas trimestrais estará aprobado e, no caso de ter feito algunha das probas voluntarias propostas para tal fin, sumarase a súa nota á media das avaliacións. As actividades e probas realizadas a partir da terceira avaliación parcial tamén poderán mellorar a súa cualificación na avaliación final.

Se a media das tres avaliacións é unha nota inferior a 5 puntos, deberá realizar actividades e probas coas que poder recuperar a materia. Porén, se a nota media fose de 4 e ao longo do curso tivese realizado as ditas probas voluntarias propostas, a puntuación obtida, poderá sumarse á media e, de ser igual ou superior a 5 o resultado final, as actividades e probas das últimas semanas servirán para mellorar a cualificación.

A nota final de cada avaliación redondearase ao número enteiro superior a partir das cinco décimas e ao enteiro máis baixo se o decimal é inferior a cinco.

C. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

Os criterios de cualificación son os mesmos para todos os cursos da ESO. Para superar a materia de Lingua Galega e Literatura temos en conta catro apartados aos cales lle asignamos os seguintes valores con respecto á nota da avaliación:

Traballo diario / caderno (10%) -----	1 punto.
Proba sobre o libro de lectura obrigatoria (10%) -----	1 punto.
Probas orais (10%) -----	1 punto.
Probas escritas (70%) -----	7 puntos.

O alumnado procurará esmerarse na presentación de todos os seus traballos, exames ou cadernos atendendo ás marxes, á caligrafía, á escolla do léxico evitando a súa pobreza e os castelanismos e respectando as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. Estes aspectos poderán descontar ata un máximo de 1 punto nas probas escritas e unha porcentaxe do 20% no resto de apartados (caderno, traballos, controis de lectura...).

A información resumida deste apartado seralle transmitida a todo o alumnado nas primeiras semanas do curso. Tamén nestes primeiros días, será informado de que esta sección da programación didáctica permanecerá no taboleiro da aula até o final de curso para resolver as súas posibles dúbidas.

D. ENSINO NON PRESENCIAL.

No suposto de ensino non presencial, seguirase traballando dentro do espazo Abalar co proxecto E-Dixgal mantendo no posible a orde das seccións e das tarefas tal e como se desenvolveron no ensino presencial, para facilitar que o alumnado continúe coa rutina adquirida. As comunicacións co alumnado e coas familias poderán realizarse a través de abalarMóbil ou do correo electrónico.

1. METODOLOXÍA.

Na situación de ensino non presencial propoñeranse distintos tipos de tarefas:

- Actividades de reforzo, destinadas a fixar os contidos adquiridos.
- Actividades de ampliación para traballar os estándares mínimos esixibles recollidos nesta programación no apartado correspondente en letra grosa.
- Actividades de recuperación para que o alumno adquira os coñecementos relativos ós estándares xa avaliados, pero non acadados .

A metodoloxía atenderá especialmente á conectividade do alumnado, seleccionando as actividades que se consideren máis axeitadas para reducir o seu número por unha parte, e ofrecendo, na medida do aceptable, flexibilidade no prazo de entrega, por outro.

Así mesmo, procurará ser motivadora, respectando e valorando a diversidade e deixando que cada alumno ou alumna desenvolva as súas competencias, actuando a persoa docente como guía no proceso de aprendizaxe.

Seguirán empregándose os mesmos recursos, en distinta medida, que no ensino presencial: libro dixital, libros de lectura, recursos en Internet...

2. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

A cualificación obtida no ensino presencial considérase máis fiable para valorar o proceso de aprendizaxe do alumnado, polo que en caso de ter que realizar as probas de avaliación de maneira telemática estas non terán o mesmo valor. Procurarase que a cualificación obtida mediante o ensino telemático non altere ficticiamente, en ningún sentido, a que realmente lle corresponde a cada alumno ou alumna. Deste xeito, se nunha avaliación hai unha parte de ensino non presencial outorgaráselle unha porcentaxe do 20% da nota da avaliación, correspondéndolle o 80% á actividade realizada no período de ensino presencial. Por outra banda, se unha avaliación se desenvolve integramente de maneira telemática suporía o 20 % da nota final, fronte ao 80% que valería o resto do traballo do curso.

Así, tendo como referencia a cualificación obtida polo alumnado en modo presencial, propoñeranse actividades de reforzo e ampliación para mellorar a súa nota. Xa que logo, calquera alumno podería mellorar a súa cualificación en ata 2 puntos.

Do mesmo xeito, se for preciso, propoñeranse actividades de recuperación, valoradas cunha nota máxima de 5 puntos para o alumnado que teña partes avaliadas con nota inferior a 5.

Dada a importancia, con vistas á cualificación do alumnado, das dúas probas escritas de cada avaliación e das actividades e probas de recuperación de xuño, procurarase que estas poidan desenvolverse de xeito presencial porén, en caso de que isto non sexa posible debido á situación de emerxencia sanitaria, habilitaranse probas telemáticas.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA A AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO- APRENDIZAXE E A PRÁCTICA DOCENTE.

9.1. DE PLANIFICACIÓN.

1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.
2. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento.
3. Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos de estudantes.
4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.
5. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación de aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.
6. Establece os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe do alumnado.
7. Coordínase co profesorado doutros departamentos que poidan ter contidos afíns á súa materia.

9.2. DE MOTIVACIÓN DO ALUMNADO.

1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada unidade.
2. Propón situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).
3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.
4. Informa sobre os progresos conseguidos e as dificultades encontradas.
5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.
6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.
7. Promove a reflexión dos temas tratados.

9.3. DE DESENVOLVEMENTO DO ENSINO.

1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas...
2. Cando introduce conceptos novos, relaciónaos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...
3. Ten predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.
4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.
5. Utiliza axuda audiovisual ou doutro tipo para apoiar os contidos na aula.
6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.
7. Desenvolve os contidos de forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.
8. Propón actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.
9. Propón actividades grupais e individuais.

9.4. DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE.

1. Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.
3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.
5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e as alumnas, e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.
6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.
7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.
8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.
9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.
10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc.
11. Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais.

10. OS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

A práctica docente reproduce decote as vivencias do mundo exterior, este feito ofrécelle ao profesorado a posibilidade de incorporar con naturalidade os temas transversais ao desenvolvemento curricular da materia de xeito coherente.

Estes elementos transversais estarán presentes na nosa materia en todos os cursos, sempre adaptados ao nivel, mediante un uso non discriminatorio da lingua con criterios ligados á linguaxe non sexista.

Desta maneira, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

A seguir os elementos transversais a traballar en todos os niveis:

- Educación cívica, elemento transversal de referencia sobre o que xiran os demais temas transversais e que serve para analizar criticamente a realidade cotiá e as formas sociais máis xustas e axeitadas para a convivencia coa finalidade de formar hábitos que reforcen valores de xustiza, solidariedade, cooperación e/ou respecto pola natureza.
- Educación para a igualdade de oportunidades ten como finalidade fomentar o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.
- Educación para a paz promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, a consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Educación para a prevención da violencia. A programación debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.
- Educación para a igualdade de sexos. Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e

intersexual.

- Educación emprendedora. A Consellería fomentará que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- Educación e seguridade viaria. No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuario das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecte as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas para evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.
- Educación do consumidor para pór en práctica os dereitos e obrigas como consumidor responsable, valorando criticamente o impacto da sociedade de consumo sobre o medio.

11. SEGUNDO CURSO DA ESO.

11.1. PROXECTO E-DIXGAL

A materia de Lingua Galega e Literatura é unha das que traballa co proxecto E-Dixgal, que implica que o desenvolvemento da actividade educativa se realice cos medios das TIC (libros e outros materiais dixitais) facilitados aos centros adscritos á Rede Abalar para levar a cabo o seu proxecto curricular.

O mesmo que no resto dos cursos, empregarase como libro principal o que Edebé ofrece en E-Dixgal, aínda que tamén se poderán utilizar outros recursos se for preciso.

11.2. OBXECTIVOS

Estes serían os obxectivos concretos que persegue o desenvolvemento de cada un dos contidos deste curso.

1. Coñecer as características da linguaxe dos distintos medios de comunicación e analizar textos orais e escritos destes medios tanto en formato dixital como en papel.
2. Coñecer e aplicar as regras fonéticas e prosódicas que rexen a lingua galega na produción de textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección, utilizando tamén técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
3. Utilizar recursos dixitais e libros de texto para resolver dúbidas sobre vocabulario ou estruturas lingüísticas necesarias para producir con corrección na lingua galega.
4. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias, utilizando ese coñecemento para comprender a mensaxe e usar as fontes de información con rigor.
5. Realizar lectura comprensiva de textos diversos identificando ideas principais e secundarias, sintetizando e representando a información, elaborando argumentacións propias sobre o contido etc., e tamén unha lectura en voz alta coa dicción, entoación e ritmo adecuados.
6. Coñecer os elementos esenciais e os tipos de noticias que aparecen nos medios de comunicación e elaborar noticias propias partindo dun modelo con coñecementos adquiridos.
7. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
8. Producir textos escritos con un compoñente de goce persoal para comunicar experiencias, ideas e pensamentos.

9. Enriquecer con cada temática o léxico, vocabulario e frases da linguaxe habitual en lingua galega.
10. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
11. Comprender que o uso de normas ortográficas e morfoloxías é necesario para o desenvolvemento da lingua.
12. Coñecer as normas de uso dos signos de puntuación e utilízalos en textos escritos con corrección.
13. Comprender a estrutura de substantivos e verbos para mellorar as habilidades de comprensión e produción lingüísticas.
14. Coñecer os elementos dunha oración desde o punto de vista sintáctico. Empregar este coñecemento para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
15. Realizar autoavaliacións sobre o traballo de maneira realista co obxectivo de mellorar a aprendizaxe.
16. Recoñecer a riqueza na diversidade cultural a través das linguas propias de cada pobo.
17. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
18. Coñecer a historia e as razóns das iniciativas normalizadoras da lingua galega e describir a situación legal das linguas do Estado español.
19. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
20. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
21. Coñecer, identificar e interpretar recursos retóricos nos textos literarios.
22. Escribir de maneira autónoma textos de intención estética aplicando os coñecementos dos recursos literarios traballados.
23. Distinguir os trazos da linguaxe cinematográfica, identificalos e analízalos en diferentes obras de cine.

11.3. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, INDICADORES DE LOGRO, MÍNIMOS ESIXIBLES (EN LETRA GROSA) E COMPETENCIAS CLAVE.

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 1: Comunicación oral: escoitar e falar				
dehñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). <ul style="list-style-type: none"> • Ve atentamente vídeos e responde correctamente preguntas sobre o seu contido. • Reflexiona sobre a normalización do galego no ámbito educativo, a partir dun vídeo. 	CCL CAA
			LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos. <ul style="list-style-type: none"> • Sintetiza oralmente a mensaxe transmitida nun vídeo. 	CCL CAA
deh	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. <ul style="list-style-type: none"> • Expón a idea xeral transmitida en textos orais do ámbito social e educativo. • Reflexiona sobre o contido de textos orais de diversa índole. 	CCL CAA
			LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. <ul style="list-style-type: none"> • Segue instrucións para a realización das tarefas. 	CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
a c d h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas. 	<p>LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).</p> <ul style="list-style-type: none"> Coñece as máximas de cooperación e as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e dá mostras de aprecialas. Intervén na orde que lle corresponde. Mostra respecto ante as intervencións alleas. Recoñece e evita a linguaxe discriminatoria. <p>LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.</p> <ul style="list-style-type: none"> Recoñece a importancia da linguaxe non verbal e reflexiona sobre o seu uso. 	CSC CCL CCL CSC CSIE
c d e h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CCL CAA CSIEE
			LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CSC CAA
h o	B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL CAA
			LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. • Escoita con atención vídeos e reflexiona sobre os prexuízos asociados á pronuncia do galego.	CAA
			LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual. • Dá mostras de asumir a variante dialectal propia.	CCL CCEC
h o	B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. • Participa activamente en conversas do ámbito educativo. • Adecúa o seu discurso á situación e intención comunicativa. • Exprésase con coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intervén de forma fluída. • Respecta as regras morfosintácticas do galego nas súas intervencións espontáneas. • Pronuncia adecuadamente as sete vogais, o n velar e o fonema fricativo palatal xordo. 	CCL
			LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
			LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
b e g h	B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE
			<p>LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emprega recursos de apoio nas súas presentacións orais. 	CD CCL CSC
a c d h	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
		<ul style="list-style-type: none"> • escoitar con atención e respecto as opinións alleas. • expresar a súa opinión mediante argumentos lóxicos e de forma clara, coherente e convincente. • seguir o guión proposto para o desenvolvemento dos debates. • empregar o léxico estudado nas súas intervencións orais. • preparar os seus argumentos con antelación e utilizar información contrastada. • moderar un debate ou respectar as instrucións do/a moderador/a. • reflexionar, por parellas, a partir dun texto e expor conclusións en voz alta. • reflexionar, individualmente, a partir dun texto e expor conclusións en voz alta. • crear un diálogo, en grupo, a partir do contido dunha lectura. 	<p>LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expresa a súa opinión mediante argumentos lóxicos e de forma clara, coherente e convincente. • Emprega o léxico estudado na clase nas súas intervencións orais. • segue o guión proposto para o desenvolvemento dun debate. • prepara os seus argumentos con antelación e utiliza información contrastada. • modera un debate ou respecta as instrucións do/a moderador/a. <p>LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflexiona, por parellas, a partir dun texto e expón conclusións en voz alta. • Reflexiona, individualmente, a partir dun texto e expón conclusións en voz alta. • crea un diálogo, en grupo, a partir do contido dunha lectura. 	<p>CCL CSC</p> <p>CSC CAA</p>
	B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou engrupo.	<p>LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.</p> <ul style="list-style-type: none"> • elabora, individualmente e en grupo, guións para realizar exposicións orais. • realiza exposicións orais planificadas. • Realiza unha narración oral relacionada co contido dunha lectura. • presenta un discurso ordenado. 	CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fai un uso eficaz dos aspectos prosódicos e da linguaxe non verbal. • Manifesta un progresivo autocontrol das emocións ao falar en público. • Diríxese ao auditorio con autoconfianza. • Exprésase empregando elementos non verbais en representacións de diferentes situación. 	<p>CCL CSC CSIEE</p>
			<p>LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. Incorpora o vocabulario estudado nas súas intervencións orais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emprega léxico adecuado, rico e variado nas súas prácticas orais. 	<p>CLL CSC</p>
			<p>LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronuncia de forma clara e conforme as regras fonéticas do galego. • Coida a pronuncia, adapta a entoación e o ritmo e realiza as pausas necesarias. • 	<p>CLL CAA</p>
			<p>LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trata de evitar e corrixe erros nas súas intervencións orais. 	<p>CAA CCL</p>

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
a d h l ñ	B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. <ul style="list-style-type: none"> • Representa, por parellas, un diálogo propio da vida cotiá relacionado coa temática dunha lectura. • Simula conversas aplicando os coñecementos adquiridos. • Medita e organiza os seus argumentos de forma eficaz. • Emprega fórmulas adecuadas para manifestar discrepancia. • Emprega as fórmulas adecuadas para expresar a súa opinión. • Utiliza o léxico estudado na clase. 	CCL CSC CSIEE CCEC
			LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo. <ul style="list-style-type: none"> • Realiza oralmente unha solicitude formal. • Expón argumentos e aclaracións de forma adecuada. 	CSC CSIEE
			LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. <ul style="list-style-type: none"> • Exprésase oralmente en situacións representadas utilizando as normas de cortesía adecuadas. 	CCL CSC
			LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos. <ul style="list-style-type: none"> • Distingue as diferenzas entre o discurso formal e o discurso espontáneo. • Emprega o rexistro adecuado á situación comunicativa. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 2: Comunicación escrita: ler e escribir				
b f h	B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. <ul style="list-style-type: none"> • Transforma un texto dado en esquema, aplicando os coñecementos adquiridos. • Coñece as pautas xerais para a elaboración dun mapa conceptual. • Completa cadros con información procedente das lecturas. • Resume o contido dunha lectura. 	CCL CAA
			LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. <ul style="list-style-type: none"> • Relaciona termos extraídos dunha lectura con sinónimos dunha serie dada. • Explica coas propias palabras o significado do léxico destacado nun texto. • Busca no dicionario o significado dunha serie de termos destacados nun texto. • Procura nun texto a palabra apropiada para cada unha das definicións dunha serie. • Achega sinónimos para termos definidos. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. <ul style="list-style-type: none"> • Mostra explicitamente a súa comprensión do contido dun texto. • Sintetiza a idea principal de cada un dos parágrafos dun texto. • Ofrece títulos alternativos acaídos para un texto de lectura. • Responde correctamente preguntas sobre os textos. 	CCL
			LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto. <ul style="list-style-type: none"> • Explica aspectos do contido dun texto extraendo información implícita. • Explica razoadamente aspectos gráficos duntexto en relación co seu contido. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. <ul style="list-style-type: none"> • Realiza consultas bibliográficas para consultar dúbidas e ampliar a información dos textos. • Responde unha serie de preguntas sobre un texto empregando información tirada de Internet. 	CCL CAA
			LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre a mensaxe dun poema en relación coa propia experiencia. • Contrasta a información dun texto coa propia experiencia. 	CCL CAA
	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. <ul style="list-style-type: none"> • Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: o diario e a carta. • Identifica as características propias do diario nun texto dado. • Coñece os trazos xerais dos blogs. • Identifica as características e estrutura propias da carta persoal a partir dun texto dado. • Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: a solicitude. • Refire as partes en que debe organizarse un modelo estándar de instancia. • Identifica e ordena as partes dunha solicitude dada. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: o folleto. Define «díptico» e «tríptico» e sinala as diferenzas entre ambos. 	
			LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. <ul style="list-style-type: none"> Interpreta correctamente un plano dunha cidade. 	CCL CSC
			LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de interpretar correctamente normas de convivencia e regras de xogos. Respecta as normas propostas na realización das tarefas. 	CCL CSC
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). <ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente noticias e dá mostras explícitas da súa lóxica interpretación. Coñece os trazos propios da noticia e recoñece a súa estrutura habitual. 	CCL CSC
			LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares. <ul style="list-style-type: none"> Analiza e distingue as partes que compoñen a portada dun xornal. Distingue entre titulares informativos e valorativos e explica as diferenzas entre eles. Indica e explica o tema dunha serie de titulares. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. <ul style="list-style-type: none"> • Le comprensivamente un texto tirado dunha enciclopedia e responde correctamente preguntas sobre o seu contido. 	CCL CD CAA
			LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares. <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza adecuadamente enciclopedias en papel e en formato dixital. 	CCL
b e h	B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. <ul style="list-style-type: none"> • Segue unhas pautas para a procura de información en Internet. • Utiliza adecuadamente os buscadores de Internet para buscar información. 	CCL CCA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece dicionarios en versión dixital e impresa. • Emprega os dicionarios con frecuencia e fluidez. 	CCL CD CAA
			LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece o funcionamento das bibliotecas, o seu sistema de busca e normas xerais de uso. • Coñece o fondo bibliográfico das bibliotecas de Galicia en Internet. 	CCL CD CAA
c d h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. <ul style="list-style-type: none"> • Define, coas propias palabras, un prexuízo reflectido nun artigo xornalístico. • Indica o tema de varios titulares de artigos relativos á inxustiza social e a discriminación. • Reflexiona baixo guía, a partir dun texto, sobre os prexuízos xenófobos. 	CCL CSC
			LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL CSC
			LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. <ul style="list-style-type: none"> • Define coas propias palabras diferentes tipos de discriminación mencionados nunha serie de titulares. 	CCL
			LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL CSC
h ñ	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Leen voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> Le en voz alta textos diversos, adaptando a dicción, a entoación e o ritmo á tipoloxía textual e situación comunicativa correspondentes. 	
			LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. <ul style="list-style-type: none"> Emprega o móbil para gravar unha escena fílmica. 	CCL CD
b g h	B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. <ul style="list-style-type: none"> Elabora un mapa conceptual a partir dunha serie de ideas dada. 	CCL
			LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. <ul style="list-style-type: none"> Segue uns criterios para a boa presentación dos textos. Adecúa os textos ao rexistro formal. 	CCL
			LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). <ul style="list-style-type: none"> Comenta textos dados reparando nos mecanismos de cohesión empregados neles. Emprega diferentes mecanismos de cohesión na súa produción escrita. 	CCL
			LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas). <ul style="list-style-type: none"> Comenta a puntuación dun texto en relación coa súa organización oracional e os parágrafos. 	CCL
			LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. <ul style="list-style-type: none"> Revisa os textos para corrixir erros gramaticais, adecuar o rexistro e formular as ideas de forma clara e coherente. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. <ul style="list-style-type: none"> • Escribe textos breves empregando o procesador de textos coa función de corrección. 	CCL CD
			LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. <ul style="list-style-type: none"> • Elabora gráficos a partir de datos. • Complementa as súas producións textuais (folletos, fichas etc.) coa introdución de ilustracións. 	CCL CD
b e h	B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. <ul style="list-style-type: none"> • Escribe unha carta dirixida a un xornal sobre a temática dunha lectura. • Elabora un anuncio para unha campaña de carácter social relacionada coa temática dunha lectura. • Escribe, seguindo unhas pautas, un diario. • Redacta unha carta persoal aplicando os coñecementos adquiridos na unidade correspondente. • Escribe adecuadamente solicitudes, seguindo unhas pautas. • Redacta unha conversa de Whatsapp ficticia relacionada co contido dunha lectura. 	CCL CD CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
b e h	B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). <ul style="list-style-type: none"> • Redacta textos xornalísticos a partir dos modelos estudados: titulares, noticias, portadas dexornal. 	CCL CD CSC
b e h	B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL CD
b e h	B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. <ul style="list-style-type: none"> • Redacta textos narrativos breves relacionados cos contidos das lecturas. • Redacta textos descritivos relacionados cos contidos das lecturas. 	CCL CD
			LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido. <ul style="list-style-type: none"> • Reescribe, empregando o propio léxico, fragmentos de textos. 	CCL
b e f h	B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. <ul style="list-style-type: none"> • Emprega adecuadamente o procesador de textos, de xeito progresivo. • Usa de forma axeitada a función de corrección no procesador de textos. 	CCL CD

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
d h	B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos. <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de valorar a escritura como fonte de aprendizaxe. • Utiliza a escrita para reflexionar sobre os coñecementos e comunicar experiencias propias. 	CCL CSC CCEC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 3: Funcionamento da lingua				
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa. <ul style="list-style-type: none"> • Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado con determinados campos e incorpóroa ás súas producións orais e escritas. • Emprega hiperónimos relativos a distintos campos semánticos. • Explica o significado de frases feitas relacionadas co léxico da unidade. • Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa diversidade social e cultural e incorpóroa ás súas producións orais e escritas. • Recoñece e emprega lexemas e sufixos gregos frecuentes na denominación de diferentes tipos de discriminación social. • Emparella antónimos relativos ao contorno. • Relaciona unha serie de frases feitas coas súas correspondentes definicións. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
a d e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> • Signala a correspondencia entre fonemas e grafías en palabras dadas. • Recoñece os fonemas vocálicos e consonánticos do galego. • Pronuncia correctamente os fonemas vocálicos e consonánticos en palabras dadas, reparando no punto de articulación. 	CCL CAA
b e n l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta. <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza o dicionario con fluidez e autonomía. • Coñece as características xerais do dicionario. • Interpreta adecuadamente a información lingüística e complementaria dos dicionarios. • Compara e usa dicionarios en papel e en formato dixital. • Explica a información complementaria contida nunha entrada de dicionario. • 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
b e	B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos. Identificar e explicar os usos do adxectivo nun texto dado.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas. <ul style="list-style-type: none"> • Identifica e explica os usos do adxectivo nun texto dado. • Emprega adecuadamente o adxectivo na súa produción escrita. • Utiliza as conxuncións comparativas en enunciados conforme as súas normas de uso. • Completa, transforma e comenta textos escritos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas do galego. 	CCL CD
b e	B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece o alfabeto e sinala os nomes das grafías en textos dados. • Utiliza correctamente as grafías b, v, h, s e x na súa produción escrita. • Emprega adecuadamente os grupos consonánticos bl / br, pl / pr, fl / fr en enunciados dados. • Emprega correctamente os grupos cultos -cc- / -ct- en palabras dadas. • Utiliza correctamente os grupos pc e pt na redacción dun texto breve. • Completa adecuadamente palabras rematadas en -cio, -cia, -zo, -za. • Clasifica as palabras segundo a súa sílaba tónica. • Identifica pares diacríticos e explica a diferenza entre ambos os termos. • Acentúa correctamente un texto dado. • Xustifica o uso do til nunha serie de palabras. • Xustifica razoadamente o uso das parénteses e comiñas nun texto. • Transforma textos dados utilizando adecuadamente parénteses e comiñas. • Escribe enunciados empregando correctamente os signos de interrogación e exclamación. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece e aplica pautas para a revisión dos textos escritos. • Dá mostras de valorar positivamente a aplicación das normas ortográficas e morfolóxicas nos textos. • Corrixe erros referentes ao uso dos signos de interrogación e exclamación e á acentuación de pronomes en enunciados dados. 	CCL
e	B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece as pautas de uso do punto, a coma e o punto e coma. • Analiza a puntuación en textos dados, de xeito guiado. • Coñece as normas e pautas de uso dos dous puntos, os puntos suspensivos e os signos de interrogación. • Puntúa correctamente textos dados. • Explica a diferenza de significado entre unha parella de enunciados con distinta puntuación. • Explica razoadamente o uso dos dous puntos e os puntos suspensivos nun texto. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
b e	B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	<p>LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distingue os lexemas en palabras dadas. • Diferencia e clasifica os morfemas en termos dados. • Distingue os prefixos e os diferentes tipos de sufixos en palabras dadas. • Caracteriza morfoloxicamente o substantivo. • Identifica os substantivos nun texto dado. • Ofrece os xentilicios correspondentes a unha serie de substantivos localizados no texto. • Forma o feminino dunha serie de xentilicios. • Recoñece nun texto dous adxectivos formados a partir de substantivos. • Identifica os verbos nun texto dado e recoñece o seu suxeito. • Caracteriza morfoloxicamente verbos dados. • Recoñece os tempos verbais en formas dadas. 	CCL CAA
			<p>LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amplía o seu repertorio léxico mediante o coñecemento de prefixos e sufixos para formar novas palabras. • Transforma correctamente o xénero dos substantivos en enunciados dados. • Forma axeitadamente o plural dos substantivos dunha serie. • Emprega con corrección unha serie de substantivos invariables na construción de enunciados. • Escrebe exemplos de palabras rematadas en -l e forma correctamente o plural destas. • Escrebe adxectivos a partir dunha serie dada de substantivos. • Escrebe enunciados a partir de verbos dados, conxugándoos nos tres modos verbais. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Crterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
e h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexose conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. <ul style="list-style-type: none"> • Identifica nos textos e explica os principais mecanismos de cohesión textual: anáfora, substitución e elipse. • Recoñece e clasifica distintos conectores textuais en textos dados. 	CCL CAA
			LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna. <ul style="list-style-type: none"> • Emprega, de xeito guiado, mecanismos de cohesión para corrixir e completar textos. • Emprega unha serie de conectores textuais para organizar como texto unha serie de enunciados. 	CCL
e h	B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto. Identificar frases nun texto e distinguir entre simples e complexas.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos. <ul style="list-style-type: none"> • Identifica frases nun texto e distingue entre simples e complexas. • Diferencia núcleo e modificador en frases dadas. • Analiza sintacticamente frases subliñadas en cláusulas dadas. • Identifica razoadamente cláusulas nun texto e distingue entre simples e complexas. • Recoñece cláusulas subordinadas e distingue entre substantivas, adxectivas e adverbiais. • Repara na concordancia entre suxeitos e predicados nun texto. • Recoñece as unidades que desempeñan a función de suxeito en cláusulas dadas. • Sinala os pronomes adecuados como suxeito de predicados dados. • Distingue entre as cláusulas transitivas e intransitivas dunha serie. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Clasifica os predicados dunha serie de cláusulas en reflexivos, recíprocos e impersoais. • Analiza nun texto os complementos directos e substitúeos polos pronomes correspondentes. • Transforma enunciados substituíndo os obxectos indirectos polos pronomes adecuados. • Analiza os complementos circunstanciais en enunciados dados. • Identifica e caracteriza nun texto as unidades en función de suxeito. • Analiza os predicados sinalados nun texto. • Sinala en cláusulas tiradas dun texto as funcións sintácticas de suxeito, CD, CI e CC, así como as unidades que as desempeñan. 	
e	B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos. • Recoñece o erro como parte do proceso de aprendizaxe. 	CCL CAA
b e h	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de valorar e utilizar os coñecementos adquiridos no curso para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. • Traduce ao galego unha serie de enunciados en lingua portuguesa. • Reflexiona sobre a proximidade entre o galego e o portugués e as diferenzas co castelán. • Infire, a partir do contexto, o significado de «falsos amigos» en lingua portuguesa. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 4: Lingua e sociedade				
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de valorar e respectar todas as linguas como medios de relación interpersonal e sinais de identidade. • Define os conceptos «lingua ambiental» e «lingua materna». 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece, explica e analiza a diferenza entre linguas minoritarias e minorizadas. • Interpreta, de xeito guiado, gráficos relativos ao uso do galego e reflexiona sobre a situación sociolingüística do idioma. • Analiza, aplicando os coñecementos adquiridos, o caso do galego como lingua minorizada. 	CCL CSC
			LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece as linguas que se falan en España. • Dá mostras de valorar as linguas faladas en España como un elemento de riqueza cultural. 	CCL CSC
			LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración. <ul style="list-style-type: none"> • Comparte a súa experiencia lingüística cos demais membros da clase. 	CCL
			LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de valorar a importancia de falar galego no contexto lusófono. • Coñece os territorios que integran a comunidade lusófona e calcula, coa axuda dun mapa, o seu tamaño. 	CCL CCEC
			LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. <ul style="list-style-type: none"> • Emprega recursos de lecer en lingua portuguesa (vídeos en rede) e dá mostras de comprender o seu contido. 	CCL CCEC CD

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
ñ o	B4.2. Situación sociolingüística do galego.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	<p>LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñece o servizo de normalización lingüística do seu concello e dá mostras de valorar a súa importancia. • Infórmase sobre a situación sociolingüística do galego no seu concello e compáraa coa situación doutros contextos. • Deseña en grupo unha campaña para aumentar o uso do galego no seu concello. • Dá mostras de interesarse por contribuír á normalización do idioma no seu contorno. • Define o concepto «lingua materna» ou «lingua inicial». • Reflexiona oralmente sobre os factores que condicionan a aprendizaxe e o uso dunhalingua. • Define os conceptos «bilingüismo individual» e «bilingüismo social» e reflexiona sobre estes a partir da propia experiencia. • Analiza, de xeito guiado, a evolución da situación sociolingüística do galego a partir dun gráfico. • Dá mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados ao uso do galego. 	CCL
			<p>LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Define topónimo e antropónimo. • Amplía o coñecemento dos topónimos do seu contorno e dá mostras de valoralos. • Analiza a frecuencia dos antropónimos galegos no seu contorno e coñece a forma propia para os nomes en castelán. • Emprega tres topónimos e tres antropónimos na redacción dun texto breve. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
ñ o	B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece a lexislación relativa ao galego no sistema educativo (Lei de normalización lingüística). • Reflexiona en grupo, seguindo unhas pautas, sobre a conveniencia da discriminación positiva. • Analiza a situación do galego no ámbito educativo. • Reflexiona por escrito, en relación cun texto lido, sobre a importancia do ensino para a normalización do galego. 	CCL CSC
			LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre o proceso de normalización do galego. • Dá mostras de valorar a importancia da propia contribución individual e social á normalización da lingua galega. • Analiza a propia práctica lingüística coa axuda dun cuestionario. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
ñ o	B4.4. Situación legal das linguas do Estado español.	B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español. Coñecer a existencia da Lei de normalización lingüística e comprender os aspectos máis relevantes do seu contido.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece a existencia da Lei de normalización lingüística e mostra explicitamente a comprensión dos aspectos máis relevantes do seu contido. • Reflexiona, empregando o propio criterio, sobre a situación sociolingüística do galego, en relación coa aplicación da Lei de normalización lingüística. 	CCL CSC
ñ o	B4.5. Prexuízos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. <ul style="list-style-type: none"> • Define «prexuízo lingüístico», empregando o propio léxico. • Detecta e analiza, de xeito guiado, a presenza de prexuízos na propia práctica. • Recoñece, de xeito guiado, prexuízos de carácter socioeconómico asociados ás linguas. • Dá mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados á lingua galega. • Razona sobre a validez da lingua galega para a música, facendo uso dos coñecementos e valores adquiridos. • Reflexiona, a partir dun texto, sobre os prexuízos asociados ao uso do galego. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Critérios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
ñ o	B4.6. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. <ul style="list-style-type: none"> • Distingue as diferenzas entre os tipos de rexistro. • Reflexiona sobre o emprego de diferentes rexistros na súa práctica lingüística. • Emprega o rexistro adecuado en función do contexto e intención comunicativa. • Identifica razoadamente o rexistro empregado nun texto e ofrece equivalencias léxicas noutra variante diafásica. 	CCL
			LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	CCL
			LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece os trazos da variedade estándar e reflexiona sobre o seu uso. • Recoñece nun texto a variedade estándar e explica as diferenzas de pronuncia respecto da variedade occidental. 	CCL
			LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre a existencia de prexuízos asociados ás variedades dialectais. • Debate sobre o uso do galego nos medios de comunicación. • Emprega os trazos propios da súa zona en situacións comunicativas acaídas. 	CCL CSC

+++

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 5: Educación literaria				
h l	B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. <ul style="list-style-type: none"> • Le con regularidade obras literarias. • Desenvolve progresivamente o seu criterio lector. • Coñece a traxectoria dos autores e autoras dos textos de lectura. 	CCL
			LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios. <ul style="list-style-type: none"> • Asimila, progresivamente, os trazos formais e estéticos dos textos. 	CCL
h l	B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos. <ul style="list-style-type: none"> • Le comprensivamente textos poéticos e dá mostras explícitas da súa interpretación. • Responde correctamente preguntas sobre o contido dos textos. • Resume o argumento dos poemas. • Identifica os trazos xerais do texto poético. • Recoñece a medida dos versos e a presenza de rima nunha composición. • Explica algúns dos recursos formais do texto poético: paralelismo, aliteración, antítese e anáfora. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais. <ul style="list-style-type: none"> • Le expresivamente textos narrativos e comenta o seu contido. • Identifica os trazos xerais do texto narrativo. • Coñece os tipos principais de descrición. • Distingue os tipos principais de narración segundo o punto de vista da voz narradora. • Le comprensivamente un cómic. • Comenta a linguaxe gráfica dunha banda deseñada, en relación co seu contido. 	CCL
h l	B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros. <ul style="list-style-type: none"> • Le dramatizada e comprensivamente un texto teatral. • Mostra a súa comprensión do contido da lectura. • Comenta os trazos xerais dun texto teatral dado. 	CCL
h l	B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> • Escoita unha canción contida nun texto de lectura. • Compara as coincidencias e diferenzas entre o texto teatral e a canción. • Define varios xéneros mencionados nun texto. 	CCL
			LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> • Procura cancións de artistas galegos e identifica nelas, de forma razoada, os trazos propios do poema. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h l	B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. <ul style="list-style-type: none"> • Clasifica textos dados en narrativos, descritivos e dialogados. • Identifica nun texto os fragmentos narrativos, descritivos e dialogados. • Analiza, de forma guiada, textos poéticos atendendo á súa estrutura e métrica. • Identifica en textos poéticos os recursos formais estudados (paralelismo, aliteración, antítese e anáfora). • Explica razoadamente a función das anotacións nun texto teatral. 	CCL
h l n	B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> • Emprega os trazos propios dos textos narrativos, descritivos e dialogados para transformar textos dados. • Escribe un poema servíndose dun modelo analizado. • Escribe un diálogo relacionado coa temática dunha lectura. • Utiliza os recursos traballados na aula na súa produción escrita. 	CCL CCEC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h l n	B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece os trazos definitorios da linguaxe cinematográfica. • Define, en equipo, termos de uso frecuente na linguaxe cinematográfica. 	CCL CCEC
			LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza, de forma guiada, un tráiler dun filme galego. 	CCL CCEC
e h l	B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> • Realiza, baixo guía, procuras bibliográficas en Internet. • Aproveita os fondos da biblioteca para a realización de traballos na aula. • Cita adecuadamente os títulos de libros procurados nas bibliotecas. 	CCL CD

11.4. AVALIACIÓN INICIAL.

Nas primeiras semanas do curso realizarase a cada grupo unha proba escrita que permita ao profesorado coñecer con maior precisión o nivel de competencias acadado, os coñecementos reais de cada alumno e detectar os posibles problemas que poidan existir. Asemade, o Departamento de Orientación convoca o profesorado, para levar a cabo unha sesión de avaliación inicial, ou avaliación 0, isto é: informes de cursos anteriores, coñecemento previo por parte do profesorado, información recadada na avaliación inicial de cada materia, etc.

Estas dúas medidas axudan a coñecer o perfil de cada grupo e a detectar dificultades individuais ou colectivas merecedoras de medidas axeitada, para solicitar a intervención doutros sectores se é necesario (titor, xefatura de estudos, departamento de orientación, familia...) e establecer unha primeira guía de actuación para corrixir estes.

Ao tratarse de alumnado ao que a profesora xa lle impartiu clase no curso pasado, a información da que se dispón parece ser xa suficiente e sabemos, por exemplo, que entre o alumnado deste curso tiveron unha ACI catro alumnos e reforzo educativo tres alumnos. Dous alumnos teñen pendente a materia do curso pasado e hai tamén un alumno repetidor.

Con todo, o alumnado terá unha proba de avaliación inicial que incluirá:

- Resumo dun texto.
- Preguntas sobre o texto.
- Cuestión básicas sobre contidos impartidos nos cursos anteriores.

11.5. TEMPORALIZACIÓN.

Adaptamos a temporalización da materia (contidos, obxectivos e estándares de aprendizaxe) seguindo o proxecto do libro dixital de edebé na plataforma e-Dixgal que se axusta ao currículo e lexislación vixente. Con todo, empezaremos o curso repasando contidos básicos. En liñas xerais, procurarase traballar catro unidades en cada avaliación.

Ao estudo de cada unidade dedicaranse aproximadamente seis sesións, aínda que o número das mesmas poderá verse alterado en función da resposta de aprendizaxe que se vaia dando por parte do alumnado. Así mesmo, o profesorado terá liberdade, non obstante, para alterar a orde dos temas se o considera conveniente para o mellor desenvolvemento das aulas.

11.6. PLAN LECTOR E PROPOSTA DE LIBROS DE LECTURA PARA 2º DA ESO.

A seguinte lista serve como referencia para a profesora ou profesor do nivel e para o alumnado. Destacadas en negra aparecen as obras seleccionadas como lecturas sobre as que versará a proba de cada avaliación. As demais ofrécese como posibles títulos para lecturas voluntarias.

- 1. *O achado do castro*, Manuel Núñez Singala, Galaxia.**
- 2. *A casa do paralelo 54*, Iria Collazo López, Galaxia.**
- 3. *Rugando ou o misterio do cuarto secreto*, Celia Díaz Núñez, Galaxia.**
4. *A expedición do Pacífico*, Marilar Aleixandre, Xerais.
5. *A malvada María Xosé*, Miguel Vázquez Freire, Xerais.
6. *Amor dos quince anos*, Marilyn, Agustín Fernández Paz, Xerais.
7. *A pel do mundo*, Berta Dávila, Galaxia.
8. *As flores radiactivas*, Agustín Fernández Paz, Xerais.
9. *A teima de Xan*, Antonio García Teijeiro, Galaxia.
10. *Cando petan na porta pola noite*, Xabier P. Docampo, Xerais.
11. *Historia da lingua galega*, Pepe Carreiro, Baía Edicións.
12. *Jules Verne e a vida secreta das mulleres planta*, Leticia Costas, Xerais.
13. *O misterio de Portomarín*, Antía Yáñez Rodríguez, Galaxia.
14. *O pazo baleiro*, Xabier P. Docampo, Xerais.
15. *Pel de lobo*, Xosé Miranda, Xerais.
16. *Pioneiras*, Anaír Rodríguez, Xerais.
17. *Poetízate*, Fran Alonso, Xerais.
18. *Retrincos. Un ollo de vidro*, A.D.R. Castelao, Galaxia.
19. *Tanis I o Mocos*, M. Lourenzo González, Xerais.
20. *Trece anos de Branca*, Agustín Fernández Paz, Rodeira.

11.7. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES PARA SUPERAR A MATERIA.

1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de diversos tipos de textos (orais e escritos; do ámbito persoal e social; dos medios de comunicación; narracións, descrições, diálogos, instrucións, exposicións e argumentacións)
2. Diferencia as ideas principais e a secundarias e identifica a intención comunicativa en diferentes tipos de textos.
3. Recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solución para melloralas.
4. Produce textos orais e escritos adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
5. Analiza as similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
6. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.

7. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios, e outras fontes de información, tanto en versión impresa como dixital.
8. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
9. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.
10. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
11. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
12. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.
13. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.
14. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
15. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
16. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.
17. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo local.
18. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega, rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
19. Coñece e valora os topónimos galegos.
20. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais e escritos propios e alleos. Trata de evitalos e trata, tamén, de propor solucións para a súa mellora.
21. Le con regularidade obras literarias e desenvolve o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia persoal e outros coñecementos adquiridos.

12. CUARTO CURSO DA ESO.

12.1. OBXECTIVOS

1. Comprender e interpretar textos propios da comunicación audiovisual, con especial atención aos de carácter argumentativo e publicitario.
2. Comprender e interpretar textos orais de distinta natureza, con especial atención aos de carácter expositivo e argumentativo do ámbito educativo.
3. escoitar e producir textos orais cunha actitude crítica cara aos prexuízos e aplicando os coñecementos gramaticais para unha mellor expresión.
4. Producir textos orais adecuados á situación e á intención comunicativa, utilizando as estratexias necesarias para falar en público, así como as TIC.
5. Participar activamente en debates propostos sobre temas de interese e valorar a lingua oral como instrumento de relación social.
6. Utilizar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
7. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá, relacionados co ámbito laboral, administrativo, comercial e educativo.
8. Comprender, interpretar e redactar (en papel ou en formato dixital) textos argumentativos, xornalísticos e publicitarios.
9. Ler de maneira reflexiva e crítica para identificar usos lingüísticos discriminatorios.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.
11. Utilizar técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e cohesionados, e valorar a escritura como fonte de enriquecemento persoal.
12. Utilizar as TIC para mellorar a presentación dos escritos, difundir textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
13. Producir textos propios, en soporte impreso ou dixital, tanto da vida cotiá como de carácter xornalístico (cartas ao director ou columnas de opinión).
14. Utilizar un léxico amplo e adecuado, e identificar as relacións semánticas entre as palabras.
15. Recoñecer e utilizar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais.
16. Recoñecer e usar a fonética do galego.
17. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego, e utilizar manuais de consulta de maneira eficaz.
18. Identificar a oración como un tipo de enunciado e analizar as relacións sintácticas entre os elementos que constitúen o predicado.

19. Recoñecer en textos propios e alleos a estrutura dun texto, así como a súa adecuación e os conectores que permiten cohesionar ideas e parágrafos.
20. Identificar os trazos que definen diferentes tipoloxías textuais, especialmente os textos argumentativos.
21. Desenvolver unha competencia lingüística integrada, utilizando os coñecementos dunha lingua para mellorar no uso doutras e participando en proxectos onde se usen distintas linguas.
22. Valorar as linguas como sinal de identidade dos pobos, apreciar o plurilingüismo e coñecer o ámbito da lusofonía.
23. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer o proceso de normalización e evitar os prexuízos.
24. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.
25. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.
26. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
27. Identificar os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
28. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
29. Elaborar traballos individuais ou en grupo, coa axuda das TIC, relacionados coa literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
30. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados na clase.

12.2. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, INDICADORES DE LOGRO, MÍNIMOS ESIXIBLES (EN LETRA GROSA) E COMPETENCIAS CLAVE.

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 1: Comunicación oral: escoitar e falar				
d e h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante. <ul style="list-style-type: none"> • Visiona comprensivamente textos orais do ámbito audiovisual e dá mostras explícitas da súa lóxica interpretación. • Determina o tema dos textos de xeito preciso. • Comenta o contido dos textos, de xeito guiado. 	CCL
			LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza, baixo guía, a estrutura dos textos e recoñece a idea principal e as ideas secundarias. 	CCL
			LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias e debates procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos. <ul style="list-style-type: none"> • Analizar criticamente os textos desde o punto de vista formal, en relación co seu contido, de xeito guiado. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Crterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> Ofrece a súa opinión sobre o contido dos textos de xeito claro e empregando o propiocriterio. 	
d e h	B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual.	B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización. <ul style="list-style-type: none"> Distingue os elementos persuasivos en textos publicitarios. 	CCL CAA
			LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para oreceptor). <ul style="list-style-type: none"> Analiza as técnicas retóricas e os recursos estilísticos empregados nos textos, seguindo unhas pautas. 	CCL CSEIEE
			LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, rúidos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicación orais. <ul style="list-style-type: none"> Explica, baixo guía, a función dos elementos non verbais (música e imaxes) en textos publicitarios. 	CLL CCEC
d e h	B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo. <ul style="list-style-type: none"> Escoita comprensivamente presentacións e relatorios e resume o seu contido. Mostra a súa comprensión do sentido global dos textos e recoñece a tese e argumentos empregados neles. 	CCL CAA
			LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura. <ul style="list-style-type: none"> Identifica diversas fórmulas para manifestarse 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Crterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			a favor ou en contra dunha opinión.	
d e h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. <ul style="list-style-type: none"> • Escoita comprensivamente textos orais de diversa índole. • Explica o contido dos textos e identifica a idea principal e as ideas secundarias. 	CCL
a c d h	B1.5. Desenvolvemento de habilidadesde escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza textos propios e alleos, atendendo aos parámetros de adecuación, coherencia e cohesión. 	CCL
			LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. <ul style="list-style-type: none"> • Avalía textos propios e alleos atendendo á aplicación das normas de cortesía. • Segue unhas pautas para escoitar de xeito comprensivo. • Avalía a propia capacidade de escoita mediante o resumo de textos orais. • Exprésase oralmente aplicando as normas de cortesía. 	CCL CSC
			LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público. <ul style="list-style-type: none"> • Avalía textos propios e alleos atendendo aos aspectos prosódicos. • Avalía textos propios e alleos atendendo á linguaxe corporal e a posta en escena. 	CCL CSC CSIEE

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h o	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> • Identifica erros de pronuncia en textos orais dados. • Reflexiona sobre a pronuncia galega a partir de textos orais, dando mostras de apreciación. 	CCL CAA
			LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza prexuízos asociados á pronuncia do galego. • Argumenta de xeito claro e lóxico en contra dos prexuízos asociados á pronuncia. 	CAA CSC
			LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto. <ul style="list-style-type: none"> • Emprega habitualmente a súa variante dialectal, de a posuír. 	CCL CCEC
h o	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. <ul style="list-style-type: none"> • Exprésase oralmente con adecuación ao contexto, coherencia, cohesión e corrección. 	CLL CSC
			LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo). <ul style="list-style-type: none"> • Fala de xeito fluído en intervencións espontáneas. • Respecta as regras morfosintácticas do galego. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Intervén oralmente respectando a fonética galega. 	
			LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza habitualmente expresións propias do galego. • Emprega con frecuencia fraseoloxía adecuada. 	CCL
			LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. <ul style="list-style-type: none"> • Amplía, progresivamente, o seu repertorio léxico. • Exprésase utilizando un vocabulario rico e variado. 	CCL
a c d h	B1.8. escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	B1.8. Manifesta una actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación. <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece usos lingüísticos discriminatorios en textos orais procedentes dos medios de comunicación. • Identifica mostras de estereotipos sexistas en textos orais publicitarios. 	CCL CAA
			LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios, dando mostras de rexeitalos. 	CCL CSC
a b e g h o	B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC.	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas. <ul style="list-style-type: none"> • Segue unhas pautas para a planificación e realización de exposicións orais. • Planifica a súa intervención utilizando guións ou esquemas. 	CAA CCL
			LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			ordenada e con corrección gramatical. <ul style="list-style-type: none"> • Estrutura os contidos previamente e preséntaos de xeito ordenado. • Exprésase con claridade e corrección gramatical. 	
			LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa. <ul style="list-style-type: none"> • Distingue o rexistro adecuado a cada situación comunicativa. • Desenvólvese con corrección no rexistro formal. 	CCL
			LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. <ul style="list-style-type: none"> • Adecúa a entoación e a pronuncia á finalidade comunicativa. • Realiza as pausas necesarias ao longo das súas intervencións. • Exprésase cun ton, timbre e volume adecuados. • Fai un uso eficaz da súa linguaxe corporal (mirada, posición do corpo e xestos). • Manifesta un progresivo autocontrol das emocións ao falar en público. 	CCL CSC CSIEE
			LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora. <ul style="list-style-type: none"> • Segue unhas pautas para documentarse empregando recursos dixitais. • Revisa gramaticalmente o texto empregando recursos dixitais. • Emprega material audiovisual nas súas exposicións orais, de xeito fluído e adecuado. 	CD CAA CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
b h	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.	B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	<p>LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece o tipo de rexistro empregado en textos orais propios e alleos. • Identifica repeticións e incoherencias nos textos orais. • Analiza o uso de mecanismos de cohesión nos textos. • Avalía a pronuncia nas intervencións orais propias e alleas. • Analiza o léxico utilizado en textos orais. • Recoñece, en textos orais propios e alleos, erros de carácter morfosintáctico. • Avalía a prosodia en intervencións orais dadas. • Examina as actitudes (uso de trazos dialectais) nos textos. • Identifica desviacións no respecto ás normas de cortesía. • Avalía a posta en escena en exposicións orais propias e alleas. 	CCL CAA
a c d h	B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinión acerca dun tema de actualidade.	<p>LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepara os seus argumentos e exponos de forma lóxica, clara e convincente. • Cínguese ao tema proposto. • Comenta as contribucións das persoas interlocutoras. <p>LGB1.11.2 Aplica as normas que rexen acortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respecta as regras de interacción e cortesía. • Fala na súa quenda. 	CCL CAA CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Escoita con atención e respecto as opinións alleas. • Utiliza unha linguaxe non discriminatoria. 	
a d h l ñ	B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situación que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. <ul style="list-style-type: none"> • Participa activamente en conversas de diversa índole, de xeito adecuado. • Realiza narracións, exposicións orais breves e reflexións en voz alta de xeito fluído e adecuado. • Simula conversas propias da vida social adecuadamente. 	CCL CSC CSIEE CCEC
h o	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B2.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relación sociais.	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de comprender o valor da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe. • Describe a lingua oral como unha ferramenta imprescindible para relacionarse e enriquecerse a nivel persoal. 	CCL CAA CSC CSIEE

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir				
b f h	B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). <ul style="list-style-type: none"> • Resume o contido dos textos, empregando o propio léxico. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Emprega cadros para extraer e organizar a información dos textos. • Elabora adecuadamente esquemas e mapas conceptuais. 	
			<p>LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre as normas gramaticais do galego a partir dos textos, de xeito guiado. • Consulta información en diversas fontes dixitais e impresas para solucionar problemas de comprensión. 	CCL
			<p>LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece nos textos a idea principal e as ideas secundarias. • Elabora un esquema xerarquizado de ideas a partir dun texto. 	CCL
			<p>LGB2.1.4. Deducer información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Responde correctamente preguntas sobre o contido dos textos. • Clasifica series de enunciados relativos aos textos en verdadeiros e falsos. • Transforma enunciados falsos para convertelos en verdadeiros, conforme o sentido dos textos. 	CCL
			<p>LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas aos eu discurso.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Define, empregando o propio léxico, termos destacados nos textos. • Comprende, coa axuda do dicionario, léxico 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>tirado dos textos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incorpora novo vocabulario ao seu repertorio léxico. 	
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	<p>LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mostra explicitamente a súa comprensión de cartas formais dadas. • Distingue razoadamente os diversos tipos de carta formal. • Mostra, respondendo preguntas, a súa comprensión dun contrato laboral dado. 	CCL
			<p>LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza a estrutura e trazos propios da correspondencia formal, de xeito guiado. • Identifica os trazos xerais característicos do contrato laboral. • Identifica a estrutura e trazos propios da carta de presentación. • Recoñece a estrutura habitual e trazos característicos do currículo. 	CCL CSC
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.	B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	<p>LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emprega con frecuencia e autonomía 	CCL CD

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>materiais de consulta dixitais e impresos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Resume e comenta os contidos desenvolvidos no libro, dando mostras da súa comprensión. 	
			<p>LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Extrae información de mapas e emprégaa para reflexionar sobre os contidos. Interpreta correctamente gráficos sobre o uso do galego. 	CCL
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	<p>LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Determina o tema e intención comunicativa de textos dados. 	CCL
			<p>LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, oralmente e por escrito, sobre os contidos dos textos. 	CCL
d e h	B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	B2.5. Comprende e interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	<p>LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.</p> <ul style="list-style-type: none"> Distingue razoadamente os trazos característicos do editorial, o artigo de opinión e a columna en textos dados. 	CCL CSC
			<p>LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.</p> <ul style="list-style-type: none"> Interpreta e comenta criticamente un artigo de opinión. Distingue razoadamente entre os contidos informativos e os elementos que serven para expresar a opinión e persuadir. 	CCL CSC
d e	B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que	B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h	transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.		<p>publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mostra explicitamente a súa comprensión de textos publicitarios. • Identifica as mensaxes explícitas e implícitas transmitidas en textos dados. 	
			<p>LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os trazos propios do texto publicitario. • Comenta os recursos estilísticos empregados en textos publicitarios dados. • Reflexiona, de xeito guiado, sobre os aspectos positivos e negativos da publicidade. • Selecciona e analiza criticamente anuncios publicitarios, seguindo unhas pautas. 	CCL CSC
	B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios.	B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	<p>LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece en textos dados usos lingüísticos discriminatorios. 	CCL CSC
c d h			<p>LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza guiadamente textos publicitarios atendendo á presenza de valores sexistas. • Reflexiona criticamente sobre os textos, dando mostras de rexeitar o emprego de mensaxes discriminatorias. 	CCL CSC
b e f	<ul style="list-style-type: none"> • B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen 	B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	CCL CD CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
h	as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.		<ul style="list-style-type: none"> • Procura e selecciona contidos en medios dixitais de xeito autónomo. • Coñece as características xerais dos xornais dixitais. 	
			LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. <ul style="list-style-type: none"> • Consulta información en diferentes xornais dixitais. • Compara, en grupo, diferentes xornais dixitais e comenta as diferenzas na selección e tratamento de información. • Emprega nas súas producións escritas información procedente das bibliotecas e as TIC. 	CCL CD CAA
	B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais). <ul style="list-style-type: none"> • Planifica os seus escritos empregando esquemas e mapas conceptuais. 	CCL
b f h			LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo. <ul style="list-style-type: none"> • Distingue os tipos de rexistro e utiliza o adecuado á tipoloxía textual e á situación comunicativa. 	CCL
			LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión. <ul style="list-style-type: none"> • Transforma enunciados dados para evitar ambigüidades. • Identifica en textos dados silepses, anacoluptos, elipses e redundancias. • Emprega diferentes mecanismos de cohesión nas propias producións escritas. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sèrvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza con autonomía e frecuencia os correctores ortográficos para corrixir os propios textos. • Emprega ferramentas lingüísticas de diverso tipo para consultar dúbidas e corrixir os propios textos. • Aplica os seus coñecementos sobre as normas ortográficas e morfosintácticas na produción de textos escritos. 	CCL CD
			<p>LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detecta e corrixе cacofonías nun texto dado. • Corrixе erros habituais de redacción en textos dados. • Revisa os propios textos para corrixir erros ortográficos, gramaticais, de formato e de presentación. 	CCL
b e f h	B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	<p>LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza adecuadamente o corrector ortográfico do procesador de textos para revisar os seus escritos. • Emprega habitualmente dicionarios en liña e recursos dixitais para ampliar os seus coñecementos lingüísticos. 	CCL CD CAA
			<p>LGB2.10.2. Usa Procesadores de Textos para mellorar a presentación dos seus</p>	CCL CD

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amplía o seu coñecemento das ferramentas de edición do procesador de textos. • Emprega o procesador de textos de xeito autónomo para mellorar a presentación dos seus escritos. 	
	<p>B2.11. Producción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.</p>	<p>B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.</p>	<p>LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica a estrutura e trazos característicos dos blogs. • Reflexiona criticamente sobre as vantaxes e desvantaxes do uso do blog e as redes sociais. • Utiliza as TIC de forma crítica e responsable para intercambiar opinións ecoñecementos. 	<p>CCL CD CSC</p>
<p>b e h</p>			<p>LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redacta adecuadamente unha instancia, respectando as súas características formais e de contido. • Redacta adecuadamente diferentes tipos de cartas formais, seguindo os modelos estudados. • Transforma, de xeito guiado, un contrato 	<p>CCL CD CSC</p>

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			laboral. • Redacta adecuadamente unha carta de presentación, segundo un modelo. • Redacta adecuadamente currículos reais e ficticios, seguindo o modelo estudado.	
b e h	B2.12. Producción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión.	B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. • Planifica e redacta, en grupo, un editorial, seguindo o modelo estudado.	CCL CD CSC
b e h	B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. • Planifica, de xeito pautado, a redacción de textos argumentativos. • Redacta textos argumentativos a partir de información obtida de diversas fontes.	CCL CD CSC
			LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. • Redacta textos breves a partir dun tema dado.	CCL CD
			LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto departida. • Resume, empregando o propio léxico, o contido de textos argumentativos dados.	CCL
d h	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. • Le comprensivamente un cómic, atendendo ás características propias da súa linguaxe gráfica. • Identifica as características propias do texto teatral e os elementos que compoñen a	CCL CSC CCEC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>representación.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distingue entre os principais xéneros teatrais. • Describe, a grandes trazos, a relación entre a música e a poesía. • Coñece e comenta diferentes mostras da relación interdisciplinaria entre poesía e música galega actual. • Compara textos orais e escritos de diferentes xéneros, dando mostras de apreciar a funcionalidade dos seus trazos estéticos. • Valora a escrita como ferramenta para organizar as reflexións a partir da propia experiencia e como un instrumento de comunicación e enriquecemento persoal. 	

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque3. Funcionamento da lingua				
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e usode léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	<p>LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Segue unhas pautas para expresarse con riqueza léxica. • Transforma textos dados para evitar o uso de repeticións e palabras comodín. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo ás viaxes, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo ao urbanismo e a construción, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo á administración pública e a cidadanía, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo aos 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>utensilios de cociña e os electrodomésticos, de forma pautada e progresiva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, define e clasifica léxico relativo á xustiza, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo á descrición do carácter, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo ao comercio, de forma pautada e progresiva. • Recoñece, define e clasifica léxico relativo á gastronomía e os restaurantes, de forma pautada e progresiva. • Amplía o seu repertorio léxico e incorpora o vocabulario estudado nas propias producións orais e escritas. • Corrixe castelanismos en textos dados. • Evita o uso de castelanismos nas propias producións orais e escritas. 	
			<p>LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e define frases feitas. • Emprega fraseoloxía galega nas súas producións orais e escritas. 	CCL CAA
b e l	B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	<p>LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e usa correctamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. • Distingue os tipos de perífrases verbais e emprégaas correctamente. 	CCL CAA
b e i	B3.3. Recoñecemento, explicación, uso de procedementos de creación de palabras.	B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.	<p>LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinala, en termos dados, a súa estrutura morfolóxica. 	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplica os seus coñecementos sobre os procedementos de creación de palabras para ampliar o seu repertorio léxico. 	CCL CAA
			<p>LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixose sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amplía o seu repertorio léxico mediante a definición do significado de prefixos e sufixos. 	CCL
			<p>LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece o significado de sufixos gregos e latinos a partir de termos dados. 	CCL
a d e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o <i>n</i> velar ou a entoación).	B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	<p>LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao <i>n</i> velar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, en textos orais propios e alleos, os trazos fonéticos propios do galego. • Exprésase oralmente respectando as regras fonéticas e prosódicas do galego. 	CCL CAA
b e n l	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestión de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	<p>LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emprega con fluidez e autonomía os dicionarios impresos e dixitais para resolver dúbidas e ampliar o seu vocabulario. 	CCL CD
b e	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Explica o uso das maiúsculas en textos dados. • Corrixe e completa enunciados facendo un uso correcto das maiúsculas e minúsculas. • Emprega adecuadamente os signos de interrogación e exclamación. • Recoñece o significado de abreviaturas frecuentes. • Escribe a abreviatura de palabras dadas de uso frecuente. • Une unha serie de enunciados coas correspondentes siglas. • Recoñece o significado dunha serie de siglas de uso frecuente. • Recoñece o significado de acrónimos e siglas nun texto dado. • Desenvolve unha serie de acrónimos dada. • Converte en símbolos todas as palabras posibles dun texto dado. • Completa, transforma e corrixe enunciados e textos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas. • Escribe correctamente os números. • Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas nas súas producións. 	
			<p>LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece a funcionalidade das normas á hora de escribir con precisión e de forma inequívoca expresións homónimas. 	CCL
e	B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	<p>LGB3.7.1. Analiza e usa de forma correcta a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explica a puntuación en textos dados, en relación coa cohesión sintáctica. • Puntuá correctamente textos dados. • Emprega adecuadamente a puntuación nas 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
b e	B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	<p>súas producións escritas.</p> <p>LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica as unidades en enunciados. • Identifica a frase e distingue entre frases simples e complexas. • Distingue entre frases endocéntricas, frases exocéntricas e estruturas coordinadas. • Diferencia entre suxeito e predicado. • Identifica os suxeitos en enunciados e indica o tipo de unidades que realizan esa función. 	CCL CAA
			<p>LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica as funcións nunha análise sintáctica dada. • Distingue entre cláusulas e oracións. • Diferencia entre cláusulas simples e complexas. • Clasifica as oracións en bipolares e coordinadas. • Identifica, razoadamente, os complementos directos en textos dados, así como as unidades que desempeñan esta función. • Identifica, razoadamente, os complementos indirectos en enunciados dados. • Converte estruturas activas en pasivas e sinala nelas o suxeito e o complemento axente. • Recoñece en textos dados os complementos circunstanciais, así como as unidades que os desempeñan, e clasifícaos segundo o seu tipo. • Localiza nun texto dado os suplementos e indica as unidades que desempeñan esa 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>función.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os atributos nun texto, así como o tipo de unidades que cumpren esta función. • Analiza sintacticamente enunciados dados. • Identifica os predicativos en enunciados e sinala, de xeito razoado, se son de suxeito ou de complemento directo. • Recoñece e clasifica cláusulas subordinadas en enunciados e sinala a función sintáctica que desempeñan. • Completa enunciados empregando subordinadas adverbiais dos tres tipos. • Distingue entre os varios tipos de oracións bipolares e coordinadas. • Recoñece os diferentes elementos que conforman os distintos tipos de oracións bipolares. • Constrúe oracións condicionais e concesivas unindo enunciados dados mediante os nexos adecuados. • Transforma oracións causais en consecutivas. • Analiza sintacticamente enunciados dados. • Analiza sintacticamente oracións dadas. 	
			<p>LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Segue unhas pautas para mellorar a redacción mediante a orde correcta dos elementos. • Ordena os elementos en oracións dadas. • Redacta un texto breve respectando a orde lóxica dos elementos e mostrando concisión. 	CCL
			<p>LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clasifica as oracións en predicativas e atributivas. • Clasifica oracións predicativas en transitivas e 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>intransitivas.</p> <p>LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distingue entre unidades e funcións sintácticas. • Diferencia entre subordinación, coordinación e interdependencia. • Emprega a terminoloxía sintáctica correcta na análise de textos. 	CCL
e h	B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particularos de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	<p>LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e explica diferentes mecanismos de cohesión nos textos. 	CCL CAA
e	B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temática en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temática, e elabora textos de acordo con estes parámetros.	<p>LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica a estrutura de textos propios e alleos. <p>LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Determina os parágrafos nun texto dado e indica o tema ou subtema tratado en cada un deles. • Recoñece a estrutura interna dos parágrafos. • Analiza a extensión de parágrafos dados. <p>LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reorganiza textos dados para mellorar a súa lexibilidade. • Identifica diferentes tipos de parágrafos. <p>LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constrúe diferentes tipos de parágrafos, 	CCL CCL CAA CCL CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Crterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			seguindo unhas pautas. • Redacta textos estrutura dos en parágrafos ben definidos e cunha extensión adecuada.	
a b e	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias. • Identifica a estrutura e características propias do texto argumentativo. • Aplica estes coñecementos na redacción de textos propios.	CCL
			LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e empregan as producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade. • Distingue razoadamente entre denotación e connotación. • Transforma un texto denotativo nun texto connotativo.	CCL
b e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	B3.12. Xustifica a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora producións propias cunha adecuación apropiada.	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual. • Analiza textos dados en relación coa súa adecuación ao contexto, o tema e o xénero textual.	CCL CAA
			LGB3.12.2. Elaboración de producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual. • Redacta textos adecuados ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	CCL
b e h	B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			que posúe como persoa plurilingüe.	
b e	B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. • Dá mostras de desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	CCL CAA

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 4. Lingua e sociedade				
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura. • Emprega o propio criterio para reflexionar sobre o plurilingüismo. • Dá mostras de valorar a lingua como medio de relación interpersonal e sinal de identidade. • Argumenta de xeito claro, rigoroso e convincente a favor da normalización do galego e outras linguas minorizadas.	CCL CCEC
			LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura. • Reflexiona, utilizando o propio criterio, sobre a igualdade das linguas.	CCL
			LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI. • Sitúa no mapa os países de lingua portuguesa.	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre a utilidade do galego no contexto lusófono. • Procura información e amplía o seu coñecemento dos países pertencentes á comunidade lusófona. 	
			LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias). <ul style="list-style-type: none"> • Comprende textos orais sinxelos en lingua portuguesa e comenta o seu contido. • Le, comenta baixo guía e resume textos escritos breves en lingua portuguesa. • Emprega diferentes recursos informativos, didácticos e de lecer en portugués. 	CCL CSC CD
ñ o	B4.2. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.	LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. <ul style="list-style-type: none"> • Coñece a lexislación básica en materia lingüística, de 1978 a 2001. 	CCL CSC
			LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual. <ul style="list-style-type: none"> • Describe a situación sociolingüística actual en Galicia. 	CCL CSC
			LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza, coa axuda de gráficos, a situación sociolingüística actual en Galicia. 	CCL CSC CD
			LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre a situación sociolingüística de Galicia de xeito guiado, empregando a terminoloxía adecuada. 	CCL CSC
			LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual. <ul style="list-style-type: none"> • Analiza, de xeito guiado, a evolución no coñecemento e uso do galego. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre os niveis de competencia en lingua galega, empregando o propio criterio. 	
ñ o	B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da linguagalega.	B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a necesidade de acadar a normalización do galego mediante as medidas políticas oportunas. Argumenta de xeito lóxico, rigoroso e convincente a favor das medidas destinadas á normalización do idioma. 	CCL CSC
			LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. <ul style="list-style-type: none"> Diferencia razoadamente entre normativización e normalización e define planificación lingüística. Reflexiona, a partir do léxico, sobre a normativización do galego. 	CCL CSC
			LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuir individual e socialmente á normalización da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, de xeito guiado, sobre a propia práctica lingüística. Dá mostras de interesarse por contribuír individual e socialmente á normalización do galego. 	CCL CSC
			LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL CSC
ñ o	B4.4. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916.	LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. <ul style="list-style-type: none"> Explica, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1916 e 1936. Explica, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1936 e 1978. Explica a historia social do galego de 1978 á actualidade. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os acontecementos máis relevantes na historia social da lingua entre 1916 e 1936. • Debate sobre a relevancia do Estatuto de Autonomía na evolución da historia social do idioma. • Coñece as datas clave para a evolución da imaxe social do galego durante o franquismo. • Procura información sobre o galego no período franquista e elabora un traballo expositivo sobre esta etapa. • Coñece e analiza guiadamente as medidas legislativas relativas ao galego de 1978 á actualidade. 	CCL CCEC
			LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> • Compara, utilizando un esquema, a situación do galego no Rexurdimento e no primeiro terzo do século XX. • Compara, mediante a elaboración dunha listaxe, a situación do galego no primeiro terzo do século XX e no franquismo. • Debate sobre a evolución do uso e o coñecemento do galego no período comprendido entre 1991 e 2001. 	CCL CCEC
			LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona, de xeito guiado, sobre as consecuencias da situación do galego entre 1916 e 1936 para a imaxe social da lingua. • Analiza as consecuencias das medidas antigalegas do franquismo para o uso e imaxe social do idioma na etapa posterior. • Debate sobre as consecuencias do franquismo na imaxe social do galego. 	CCL CCEC
			LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da	CCL CCEC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> Analiza e comenta gráficos relativos ao uso e coñecemento do galego. Consulta a páxina web do Instituto Galego de Estatística para obter información de carácter sociolingüístico e sintetizar as conclusións. 	CD
ñ o	B4.5. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español. <ul style="list-style-type: none"> Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España. Analiza, coa axuda de gráficos, a evolución do catalán. Reflexiona guiadamente sobre a cooficialidade das linguas de España. Reflexiona criticamente sobre o plurilingüismo en España, establecendo unha comparación con Francia. Debate sobre a importancia do recoñecemento legal e o apoio institucional para a normalización das linguas minorizadas. 	CCL CD
ñ o	B4.6. Prexuízos lingüísticos.	B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. <ul style="list-style-type: none"> Rebate, de xeito guiado, prexuízos lingüísticos sobre o galego. Elabora, en grupo, un vídeo argumentando en contra dos prexuízos sobre o galego. 	CCL CSC
			LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente. <ul style="list-style-type: none"> Examina diferentes prexuízos sobre o galego, seguindo unhas pautas. 	CCL CSC
ñ o	B4.7. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función	B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Coñece os trazos propios dos tres bloques dialectais 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
	da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia dazona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	lingua estándar.	<p>do galego.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza textos orais atendendo aos seus trazos dialectais. 	
			<p>LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ofrece a solución estándar para diversas formas dialectais dadas. 	CCL
			<p>LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.</p> <ul style="list-style-type: none"> Explica, a grandes trazos, o proceso de elaboración do estándar do galego. Reflexiona sobre a función da lingua estándar, dando mostras de valorala como variante unificadora. 	CCL
			<p>LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar as variedades dialectais do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural. Recoñece e rebate prexuízos sobre as variedades dialectais. 	CCL CSC
			<p>LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Distingue razoadamente entre os tipos de variación lingüística, achegando exemplos. Recoñece os rexistros empregados en textos orais e reflexiona sobre as causas de tipo sociolingüístico que os determinan, de xeito guiado. 	CCL CSC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
Bloque 5. Educación literaria				
h l	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	<p>LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explica o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre 1916 e 1936. • Reflexiona, de xeito guiado, sobre o labor dos principais movementos e axentes político-culturais da época estudada. • Explica o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre a Guerra Civil e a ditadura franquista. • Explica razoadamente o contexto en que se desenvolveu a literatura galega contemporánea, de 1975 ata hoxe. 	CCL
			<p>LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explica a traxectoria e os trazos fundamentais da obra literaria de Ramón Cabanillas, en relación co seu contexto histórico e cultural. • Identifica as tres liñas temáticas en que pode clasificarse a poesía lírica de Ramón Cabanillas. • Describe os trazos característicos da poesía narrativa de Cabanillas. • Coñece a obra teatral de Cabanillas e sintetiza a súa temática. • Describe, en relación co seu contexto histórico, a traxectoria e trazos característicos do Grupo Nós e valora a súa importancia para o desenvolvemento da cultura galega. • Coñece a traxectoria de Castelao e explica os trazos xerais da súa obra. • Caracteriza tematicamente as principais obras literarias de Castelao. • Coñece a traxectoria de Vicente Risco. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Describe os trazos xerais da obra teatral, ensaística e narrativa de Risco. • Coñece a traxectoria de Ramón Otero Pedrayo. • Explica, desde o punto de vista temático, ideolóxico e estilístico, os trazos xerais da obra de Ramón Otero Pedrayo. • Explica a pertenza de Castelao, Risco e Otero Pedrayo ao Grupo Nós e reflexiona sobre as diferenzas entre eles. • Describe o contexto en que se desenvolveu a literatura de Vangarda en Galicia e caracteriza as tres correntes principais. • Reflexiona, de xeito guiado, sobre as peculiaridades da Vangarda galega e as súas repercusións na historia da literatura. • Coñece a traxectoria de Manuel Antonio e sintetiza os trazos propios da súa obra. • Coñece a traxectoria de Rafael Dieste e sintetiza as características da súa obra. • Describe o labor cultural dos axentes literarios no exilio e reflexiona sobre este, baixo guía. • Comenta as consecuencias da Guerra Civil para a literatura galega. • Coñece a traxectoria de Luís Seoane e caracteriza a súa obra. • Coñece a traxectoria de Eduardo Blanco Amor e sintetiza os trazos propios da súa obra. • Caracteriza, desde o punto de vista temático, a obra narrativa de Eduardo Blanco Amor e reflexiona sobre o seu valor. • Coñece a traxectoria de Álvaro Cunqueiro e describe os trazos propios da súa obra narrativa, poética e teatral. • Reflexiona sobre a importancia de Álvaro Cunqueiro na narrativa do século XX. • Sintetiza a traxectoria de Ánxel Fole e caracteriza a súa obra narrativa. 	

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características da Nova Narrativa Galega e describe a traxectoria e trazos propios dos seus autores/as representativos/as. • Caracteriza a obra lírica dos poetas da Xeración do 36. • Sintetiza os trazos propios da obra dos poetas da Promoción de Enlace. • Describe os trazos xerais da lírica da Xeración dos 50. • Explica as características fundamentais da obra dos autores/as destacados/as da Xeración dos 50. • Coñece a traxectoria de Celso Emilio Ferreiro e reflexiona sobre a súa concepción da poesía, así como sobre a súa transcendencia. • Identifica os temas principais na obra de Celso Emilio Ferreiro. • Refire unha panorámica xeral da narrativa galega de 1975 á actualidade. • Establece unha periodización da narrativa galega de 1975 á actualidade, de xeito razoado. • Explica e identifica as principais liñas temáticas exploradas na narrativa galega actual. • Describe a consolidación da literatura infantil e xuvenil na actualidade, en relación co seu contexto, e coñece os principais autores/as representativos/as. • Reflexiona, respondendo preguntas, sobre os trazos propios da narrativa actual, en relación coas súas causas históricas. • Explica a evolución da poesía galega de 1975 á actualidade, en relación co seu contexto. • Identifica os trazos característicos e principais representantes da Xeración dos 80. • Sintetiza os elementos comúns da lírica da Xeración dos 90. • Recoñece poetas destacados/as de comezos do século XXI. • Razona as causas da eclosión das mulleres escritoras 	

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>na poesía galega actual.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflexiona sobre a importancia da conquista de novos espazos públicos para a poesía galega actual. • Describe a situación xeral do teatro dende 1973 á actualidade. • Explica as características do Grupo Abrente e sintetiza os trazos xerais da obra dos seus principais representantes. • Recoñece os trazos comúns do teatro da promoción dos 80. • Coñece os/as dramaturgos/as e obras destacadas da xeración dos 90. • Reflexiona sobre a evolución do teatro con respecto da época anterior e sobre as dificultades específicas da literatura dramática na actualidade. 	
h l	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	<p>LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le comprensivamente escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas. • Valora, seguindo criterios razoados, a importancia das obras seleccionadas. 	CCL
			<p>LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas de xeito comprensivo, resume o seu contido e relaciónaos co seu contexto. 	CCL
			<p>LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega</p>	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<p>correspondente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comenta, de xeito guiado, unha escolma de poemas de Ramón Cabanillas, en relación con seu contexto. • Sinala os trazos característicos definitorios dos textos. • Analiza, baixo guía, unha escolma de textos de Castelao e reflexiona sobre a súa vixencia na actualidade. • Sinala os trazos satíricos presentes nun texto de Vicente Risco. • Analiza, de xeito guiado, dous fragmentos da obra de Otero Pedrayo. • Comenta, de xeito guiado, unha escolma de textos da época das Vangardas. • Comenta, baixo guía, dous poemas de Luís Seoane e Lorenzo Varela, en relación co seu contexto. • Comenta guiadamente un fragmento da obra de Eduardo Blanco Amor e sinala as innovacións que presenta. • Comenta, de xeito guiado, unha escolma de textos narrativos da época de posguerra, en relación co seu contexto. • Comenta as características da Nova Narrativa Galega presentes en textos de Méndez Ferrín, Mª Xosé Queizán e Carlos Casares. • Comenta unha escolma de poemas da época da ditadura, baixo guía. • Comenta, respondendo preguntas, unha escolma de textos narrativos da época actual. • Comenta, baixo guía, unha escolma de poemas actuais. • Comenta, respondendo preguntas, unha escolma de textos dramáticos actuais. 	
			<p>LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural</p>	<p>CCL</p>

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			e sociolingüístico do período ou períodos. <ul style="list-style-type: none"> • Compara e clasifica textos literarios do mesmo período segundo a súa temática. • Establece unha comparación entre a poesía de Luís Seoane e a de autores das Vangardas. • Sinala as diferenzas entre a poesía dos 80, a poesía dos 90 e a de comezos do século XXI. • Explica as diferenzas entre as tres xeracións teatrais dos últimos anos. 	
h l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. <ul style="list-style-type: none"> • Le expresiva e comprensivamente un texto de Castelao e coméntao, baixo guía, en relación co seu contexto. • Le expresiva e comprensivamente un poema de Amado Carballo e coméntao, respondendo preguntas. • Le expresiva e comprensivamente un poema de Manuel Antonio e coméntao, de xeito guiado. • Le expresiva e comprensivamente un fragmento da obra narrativa de Eduardo Blanco Amor, resume o seu contido e analiza desde o punto de vista estrutural e formal. • Le expresiva e comprensivamente dous poemas de Celso Emilio Ferreiro e analizaos temática e formalmente, de xeito guiado. • Le expresiva e comprensivamente un texto de Manuel Rivas e coméntao desde o punto de vista lingüístico e temático, de xeito guiado. • Le expresiva e comprensivamente un poema de Xosé Luís Méndez Ferrín e coméntao desde o punto de vista temático, estrutural e formal, baixo guía. • Le expresiva e comprensivamente un poema de Lucía Novas e analiza temática, estrutural e formalmente, de xeito guiado. 	CCL

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios. <ul style="list-style-type: none"> • Escoita diferentes versións musicadas de poemas lidos e analizados. 	CCL
b h l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CCL
e h l	B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.5. Consultar fontes de información variadase recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas. <ul style="list-style-type: none"> • Fai uso das bibliotecas presenciais e dixitais, con frecuencia e autonomía. • Emprega habitualmente fontes diversas de información para realizar traballos académicos. • Cita adecuadamente as fontes nos seus traballos escritos. 	CCL
			LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> • Utiliza diferentes recursos dixitais en galego para a procura de información. • Emprega recursos dixitais de lecer e relacionados coa música, a poesía e a cultura galega. • Cita adecuadamente as fontes nos seus traballos escritos. 	CCL CD
h l n	B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> • Escribe textos narrativos breves, incorporando recursos estilísticos estudados na clase. • Elabora textos dialogados a partir das lecturas. • Crea textos poéticos, seguindo os modelos analizados na clase. • Crea unha banda deseñada, conforme un modelo. 	CCL CCEC

Obxectivos	Bloques de contido	Criterios de avaliación	Estándares e indicadores	Competencias
			<ul style="list-style-type: none"> • Escribe e representa textos teatrais en grupo, aplicando os coñecementos adquiridos na clase. • Transforma textos dados de diferentes xéneros, reparando nos seus trazos estéticos fundamentais. <p>LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos exuízos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dá mostras de desenvolver o gusto pola escrita como instrumento de comunicación. • Utiliza a creación literaria para analizar, expresar e regular as propias emocións, de xeito guiado. 	<p>CCL CCEC</p>

12.3. AVALIACIÓN INICIAL.

Nas primeiras semanas do curso realizarase a cada grupo unha proba escrita que permita ao profesorado coñecer con maior precisión o nivel de competencias acadado, os coñecementos reais de cada alumno e detectar os posíbeis problemas que poidan existir. Asemade, o Departamento de Orientación convoca o profesorado, para levar a cabo unha sesión de avaliación inicial, ou avaliación 0, isto é: informes de cursos anteriores, coñecemento previo por parte do profesorado, información recadada na avaliación inicial de cada materia, etc.

Estas dúas medidas axudan a coñecer o perfil de cada grupo e a detectar dificultades individuais ou colectivas merecedoras de medidas axeitadas, para solicitar a intervención doutros sectores se é necesario (titor, xefatura de estudos, Departamento de Orientación, familia...) e establecer unha primeira guía de actuación para corrixir estes.

Todo o alumnado de 4º de ESO cursou 3º curso neste centro o pasado ano académico. Hai unha alumna con ACI, unha alumna coa materia de 2º e 3º pendente e unha alumna que estivo exenta nos dous cursos anteriores (2º e 3º).

Pese a que a profesora xa lle impartiu clases á totalidade do alumnado nos dous cursos anteriores realizarase unha proba de avaliación inicial que incluírá:

- Resumo dun texto.
- Preguntas sobre o texto.
- Cuestión básicas sobre contidos impartidos nos cursos anteriores.

12.4. TEMPORALIZACIÓN.

A referencia para a temporalización da materia (contidos, obxectivos e estándares) será o proxecto de edebé para E-Dixgal. Con todo, as primeiras semanas dedicaranse ao repaso de aspectos básicos vistos xa en cursos anteriores. Despois continuarase coa materia que corresponde ao curso asignando a cada avaliación catro unidades.

Ao estudo de cada unidade dedicaranse aproximadamente seis sesións, aínda que o número das mesmas poderá verse incrementado ou mesmo diminuído en función da resposta de aprendizaxe que se vaia acadando por parte do alumnado ao longo do seu desenvolvemento.

12.5. PLAN LECTOR E PROPOSTA DE LIBROS DE LECTURA PARA 4º DA ESO.

A seguinte lista serve como referencia para a profesora ou profesor do nivel e para o alumnado. Destacadas en negra aparecen as obras seleccionadas como lecturas sobre as que versará a proba de cada avaliación. Ademais ofrécese como posibles títulos para lecturas voluntarias que poida realizar o alumnado.

- ***Antoloxía escolar da época Nós*, Patricia Arias Chachero, Galaxia.**
- ***Deixe a súa mensaxe despois do sinal*, Arantza Portabales, Galaxia.**
- ***Matarte lentamente*, Diego Ameixeiras, Xerais.**
- *Longa noite de pedra*, Celso Emilio Ferreiro, Xerais.
- *A esmorga*, Eduardo Blanco Amor, Galaxia.
- *Antoloxía do conto galego do século XX*, Vicente Risco e outros, Galaxia.
- *A praia dos afogados*, Domingo Villar, Galaxia.
- *Cousas*, Castelao, Galaxia.
- *Dos arquivos do trasno*, Rafael Dieste, Galaxia.
- *Luns*, Eli Ríos, Xerais.
- *Made in Galiza*, Séchu Sende, Galaxia.
- *Memorias dun neno labrego*, Xosé Neira Vilas, Galaxia.
- *Mornig Star*, Xosé Miranda, Xerais.
- *O lapis do carpinteiro*, Manuel Rivas, Xerais.
- *Os dous de sempre*, A.D. R. Castelao, Galaxia.
- *Resistencia*, Rosa Aneiros, Xerais.
- *Si o vello Simbad volveuse ás illas*, Álvaro Cunqueiro, Galaxia.
- *Vento ferido*, Carlos Casares, Galaxia.

12.6. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES PARA SUPERAR A MATERIA.

1. Participa en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.
2. Comprende a información e intención transmitida mediante diferentes tipos de textos orais e ten a capacidade de indicar as súas características, a súa zona ou o rexistro.
3. Produce e comprende diferentes tipos de textos relacionados coa vida social: textos xornalísticos, textos argumentativos, publicitarios, etc.
4. Presenta adecuadamente textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas, con adecuación á temática, fins, destinatarios, soporte, etc.
5. Produce e presenta textos escritos mediante o emprego das TIC con adecuación ás características do medio empregado.
6. Domina os aspectos básicos da fonética e da fonoloxía do galego (apertura de vogais de grao medio, n velar, entoación, etc.) cunha pronuncia correcta.
7. Coñece e utiliza adecuadamente o vocabulario e fraseoloxía dos diferentes campos léxicos tratados ao longo do curso.

8. Identifica a estrutura de diferentes textos, a construción dos parágrafos e a relación entre eles, a progresión temática e a intención comunicativa
9. Coñece e usa adecuadamente as normas ortográficas, morfosintácticas e léxico-semánticas para a produción de mensaxes na variedade estándar do galego.
10. Recoñece e usa reflexivamente os principais nexos e conectores textuais, en particular os de causa e efecto, os de comparación e contraste, etc.
11. Recoñece as principais unidades sintácticas: frases, cláusulas e oracións e identifica as funcións e relacións que se producen no seu interior.
12. Coñece as características básicas do contexto histórico e socio-político das diferentes etapas do século XX e XXI e a súa influencia na historia da lingua galega, desde comezos do século XX até a actualidade.
13. Coñece as diferentes variedades da lingua galega e ten a capacidade de adscribir diferentes mensaxes, de acordo cos seus trazos, á variedade que lle corresponda.
14. Coñece os aspectos fundamentais do proceso de normalización e normativización da lingua galega.
15. Coñece a situación sociolingüística do Estado español e a situación concreta do galego.
16. Coñece as diferentes etapas e movementos da literatura galega desde comezos do século XX até a actualidade coas características principais de cada unha delas e adscripción dos diferentes autores á etapa que lle corresponda.
17. Comprende e analiza diferentes textos literarios do século XX e XXI e ten a capacidade de adscribilos á súa época ou autor de acordo coas súas características.
18. Coñece a obra dos autores e autoras máis destacados deste período, así como os seus trazos principais e as súas obras máis importantes.

13. PLAN DE RECUPERACIÓN, SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES.

A atención ao alumnado coa materia de Lingua Galega e Literatura pendente de cursos anteriores será coordinada polo xefe ou xefa de departamento, mais a tarefa de seguimento debe ser colectiva e implicar a totalidade do departamento. No caso do noso centro, os encargados de levar a cabo este plan serán o profesor do Departamento de Francés, que imparte clase de Lingua Galega e Literatura no subgrupo de 3º, e a profesora de Lingua Galega e Literatura, que imparte a materia ao resto do alumnado.

O profesorado implicado, cando menos unha vez por trimestre, reunirse para avaliar o proceso de recuperación do alumnado coa materia pendente a fin de tomar, se proceder, as medidas correctoras e de reforzo que se consideren precisas.

O proceso de recuperación desenvolverase como segue:

Ao principio do curso o xefe ou xefa de departamento reunirse co alumnado coa materia pendente para informalo do proceso.

Conforme á Orde do 25 de xaneiro, a avaliación do alumnado coa materia pendente realizarase nas tres avaliacións parciais e na final ordinaria, e será mediante diversas probas e actividades incluídas no plan de reforzo do alumnado.

O profesor ou profesora observará durante as clases o alumnado coa materia pendente atendendo ás súas actitudes, estratexias de aprendizaxe e hábitos de traballo en relación co dito curso e aclararalle todo tipo de dúbidas. Ademais, cada trimestre, poñerá á súa disposición actividades propostas polo Departamento e que o alumnado deberá realizar para preparar a proba de recuperación da materia correspondente a cada avaliación. Estas actividades suporán o 10% da cualificación de cada avaliación. As tarefas serán entregadas ao xefe de departamento para a súa corrección e cualificación no prazo acordado co alumnado.

- **ESTRATEXIAS, PROCEDIMENTOS, INSTRUMENTOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN.**

Os obxectivos, así como os contidos mínimos esixibles son os fixados na programación anual do curso. Do mesmo xeito, os criterios de avaliación son os anunciados na programación en relación cos estándares de aprendizaxe. Esta información estará a disposición do alumnado no taboleiro de anuncios da súa aula.

Como se apuntou anteriormente, valorarase o proceso para a recuperación da materia valorando as actividades con 1 punto e as proba escrita, que consistirá na resolución de cuestións semellantes a esas actividades propostas, con 9 puntos.

Os criterios de cualificación do alumnado de 1º, 2º ou 3º de ESO coa materia pendente serán os seguintes:

- 1. Presentación en prazo das tarefas propostas para cada avaliación.**
- 2. Proba escrita para cada avaliación.**
- 3. De cara á avaliación final, actividades para mellorar a cualificación ou, se for preciso, proba final, na que tamén se valorarán as actividades entregadas ao longo do curso se as houber.**

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS.

- O primeiro mecanismo, se algo non funciona, sería o cambio ou modulación do método didáctico: repetir a explicación con novos exemplos, debate na aula para detectar debilidades de comprensión etc.
- En segundo lugar, buscaríanse novos materiais ou materiais complementarios.
- En terceiro lugar, faríase unha proposta de novas actividades.
- Por último e en caso extremo, eliminación dun contido.

15. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Neste apartado, as actividades que serán propostas teñen como finalidade contribuir á formación integral do alumnado e mellorar a súa competencia en diversos ámbitos como o lingüístico e o social:

- Encontro con escritores e/ou escritoras.
- Visitas artístico-literarias (exposicións, museos, roteiros literarios ...)
- Asistencia a proxeccións cinematográficas e representacións teatrais.
- Elaboración de murais para conmemorar a celebración do Día das Letras Galegas.
- Participación nas actividades propostas polo EDNLG.
- Participación en actividades propostas pola Biblioteca de Barro.

ADDENDA:

Segundo a Orde do 27 de decembro de 2022 que modifica a Orde do 20 de maio de 2022, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022-2023, a sesión da terceira avaliación parcial deberá coincidir coa sesión da avaliación final. Polo tanto, tendo en conta os resultados obtidos polo alumnado ao longo do curso, antes das ditas sesións de avaliación, procederase a realizar probas de recuperación para quen o necesitar.